

HANDLINGSPROGRAM OSLO INDRE ØST

Prosjektkatalog med årsrapport for 2005

Utgivere og ansvarlige redaktører:

Heidi Larssen, bydelsdirektør i Bydel Grünerløkka
Knut Egger, bydelsdirektør i Bydel Sagene
Marit Langfeldt Ege, bydelsdirektør i Bydel Gamle Oslo

Redaksjonsgruppe:

Erling Baardsen, Bydel Sagene
Øystein Rydland, Bydel Grünerløkka
Øystein Bettum, Bydel Gamle Oslo
Marianne Grødum, Utdanningsetaten
Kjersti Varang, Byrådsavd. for velferd og sosiale tjenester

Forside:

Barnehagebussen i Lakkegården barnehage.
Foto: Lars Holtet

Bakside:

Elever på Vahl skole
Foto: Lars Holtet

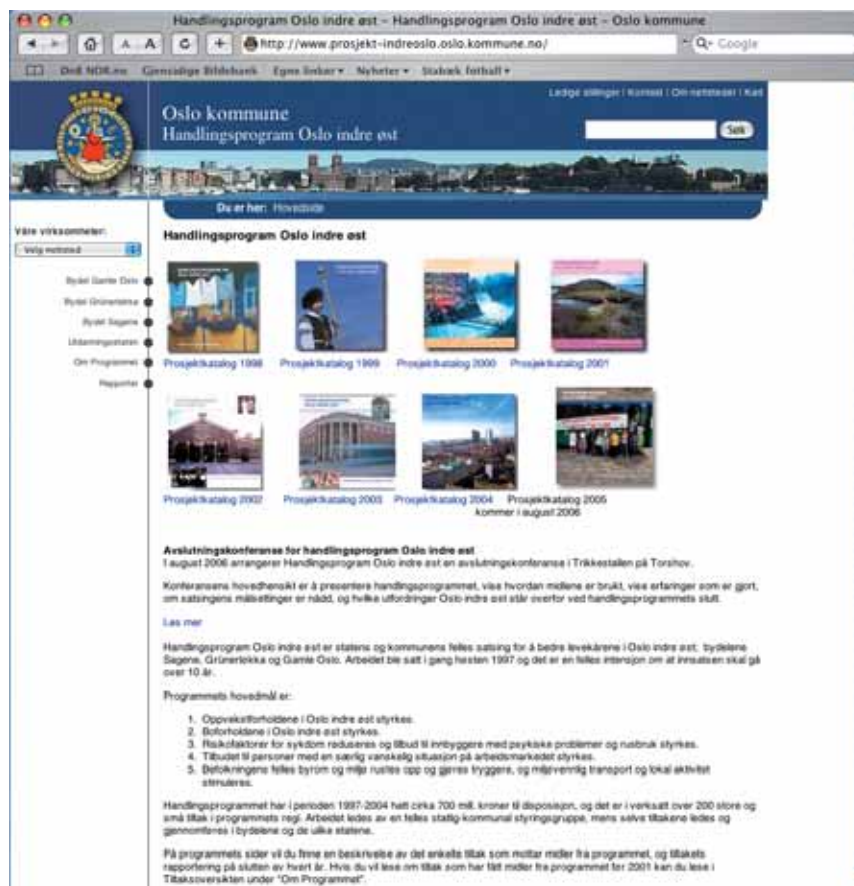
Foto innsider: Lars Holtet og arkivbilder

Produksjonsår: 2005

Opplag: 4000

Design: www.loop-design.no
og Kampen Grafisk

Trykk: Kampen Grafisk

[http://www.prosjekt-indreoslo.oslo.kommune.no/rapporter/.](http://www.prosjekt-indreoslo.oslo.kommune.no/rapporter/)

INNHOOLD

Innhold

Byrådet	Forord av byrådsleder Erling Lae	4
Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester	Årsrapport	5-9
Statistisk sentralbyrå	Levekår	10-12
Utdanningsetaten	Gamlebyen skoles barnefilmklubb	13
Utdanningsetaten	Vahl skole: Uteskole	14
Utdanningsetaten	Biblioteket på Grünerløkka skole	15
Utdanningsetaten	Korps på Kampen skole	16
Utdanningsetaten	Jordal skole: Alternative læringsarenaer	17
Bydel Sagene	Ungmedia og APO-skolen	18-19
Bydel Sagene	Samlokalisering av tjenester	20
Bydel Sagene	Kulturtiltak for psykisk utviklingshemmete	21
Bydel Grünerløkka	Sofienbergparken miljøpark	22-23
Bydel Grünerløkka	Schous plass og biblioteket	24-25
Bydel Gamle Oslo	Oppsøkende arbeid i Bydel Gamle Oslo	26-27
Bydel Gamle Oslo	“Full rulle” i Lakkegården barnehage	28-29
Bydel Gamle Oslo	Rudolf Nilsens plass	30-31
Kultur- og idrettsetaten	Fra bussgarasje til idrettshall	32-33
Bydel Gamle Oslo	Tiltaksoversikt	34-37
Bydel Gamle Oslo	Aktuelle publikasjoner og sentrale aktører	38
Bydel Gamle Oslo	Bilde: Barn fra Gamle Oslo på skogstur	39
Utdanningsetaten	Baksidebilde: Elever på Vahl skole	40

Forord

Arets prosjektkatalog er den siste ordinære fra Handlingsprogram Oslo indre øst i de ti årene programmet har eksistert.

For ti år siden deltok jeg selv i diskusjonen om hva Handlingsprogrammet skulle inneholde. Noen mente det burde dreie seg om investeringer i det ytre miljø gjennom å oppgradere uteområder og parker, og redusere støy og forurensning. Andre mente at midlene skulle gå til å foreta en sterkere dosering av de tjenester vi allerede hadde og visste hadde god effekt. Og noen mente man primært burde investere i barn og unge og sette inn midlene her.

Det har blitt en kombinasjon, og det var nok klokt. Mye har gått til parker, leke- og uteområder, noe har gått til utsatte grupper av barn og unge. Men mest har gått til skolene, kulturtiltak og andre nærmiljøtiltak. Det var en forutsetning at mye skulle gå til investeringer, og at midlene ikke ble brukt til midlertidig å øke driftsutgiftene slik at et bortfall av midlene senere skulle føre til tilsvarende kutt. Men skulle noen av midlene brukes til å sikre seg at barn og unge fikk

noe mer med seg i den sekken de skulle bære med seg videre, så var det ikke til å unngå at midlene også måtte gå til drift av tjenester.

Det viktigste målet var å påvirke levekårene i Oslo indre øst. Dette har vi greid, og vi har lært mye om hvordan det bør satses videre i dette byområdet. Skulle jeg spissformulere tanken bak handlingsprogrammet, må det være at vi skulle drive byutvikling med sosialpolitiske øyne.

Handlingsprogrammet har betydd mye for byområdet. Dels ved de viktige tiltakene vi ellers ikke kunne hatt. Dels gjennom den oppmerksomhet det har gitt denne delen av Oslo, og ikke minst bevisstheten om utviklingen her. Vi har kommet bort fra den ensidige problematiseringen og området er blitt populært og forbindes også med positive byverdier. Det har også bidratt i sin tur til at viktige statlige utdanningsinstitusjoner har ønsket seg hit, som Kunsthøyskolen, Arkitektthøyskolen, studentboliger og man kan vel nesten ta med BI oppe i Nydalen. Til sammen har dette vitalisert området. Utviklingen av kulturkvartalet på Schous vil

bidra til det samme, samtidig som det vil bety noe for Oslo som by.

Hvordan ser så fremtiden ut? Vi har lett for å tenke skippertak, og vi må unngå at man nå sier som så: Nå har Indre øst fått sitt. Nå er det Groruddalen sin tur.

Vi har et særlig ansvar for at de investeringer som er foretatt, ikke har vært bortkastet ved at forfallet setter inn. Det er fortsatt utfordringer i tilknytning til den kommunale leiegårdsmassen. Det er fortsatt i indre øst ungdomsledigheten er høy og rusproblemene er størst. Selv om velutdannede unge flytter inn, så er de med dårligst råd og flest sosiale og helsemessige problemer blitt tilbake fordi de ikke har hatt noe valg. Derfor er det viktig å lytte til bydelene selv i forhold til hva vi heretter må videreføre.

Erling Lae,
byrådsleder.

Erling Lae
Erling Lae
byrådsleder

Bydel
Gamle Oslo

Bydel Grünerløkka

Bydel Sagene

Friluftsetaten

Utdanningsetaten

Årsrapport for Handlingsprogram Oslo Indre Øst 2005

1. Politisk grunnlag.

Handlingsprogram Oslo indre øst er en felles statlig-kommunal satsing for bedre levekår i bydelene Sagene, Grünerløkka og Gamle Oslo. Samarbeidet bygger på en felles politisk plattform. Arbeidet startet i 1997 og avsluttes ved utgangen av 2006.

Handlingsprogrammet har fra 2001 hatt 5 hovedmål (se avsnitt 3 under). Staten og kommunen har hele tiden vært enige om å prioritere hovedmål 1: «Oppvekstforholdene i Oslo indre øst styrkes».

2. Organisering.

Handlingsprogramarbeidet ledes av en felles statlig-kommunal styringsgruppe.

Koordinering av arbeidet og sekretariatsfunksjonen for styringsgruppen tilligger Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester, mens selve tiltakene ledes og gjennomføres i bydelene og ulike etater. Bydelene og etatene samarbeider om satsingen.

3. Målstruktur, resultater og nettsted.

Programmet har følgende hovedmål:

Mål 1: Oppvekstforholdene i Oslo indre øst styrkes.

Mål 2: Boforholdene i Oslo indre øst styrkes.

Mål 3: Risikofaktorer for sykdom reduseres og tilbud til innbyggere med psykiske problemer og rusbruk styrkes.

Mål 4: Styrke tilbudet til personer med en særlig vanskelig situasjon på arbeidsmarkedet.

Mål 5: Befolkningens felles byrom og miljø rustes opp og gjøres tryggere, og miljøvennlig transport og lokal aktivitet stimuleres.

Programmets desentraliserte organisering gjør at det er stor spennvidde med hensyn til de ulike aktørers prioritering og organisering av tiltak. Ettersom programmet er et supplement til bydeler og skoler som uansett er i endring, byr dette på utfordringer med hensyn til å klassifisere det enkelte tiltak i forhold til programmets 5 hovedmålsettinger. Rapporteringen er særlig tilrettelagt med tanke på å styrke innsyn i programmet og dets resultater. Alle tiltakenes arbeid og

4. Resultater fordelt på hoved- og delmål

Mål	Antall tiltak					Forbruk				
	2001	2002	2003	2004	2005	2001	2002	2003	2004	2005
Mål 1	156	152	142	133	117	53 910 000	50 825 000	48 550 000	45 004 000	27 604 000
Delmål 1			111	107	93			26 007 000	17 833 000	10 460 000
Delmål 2			9	6	3			7 093 000	9 171 000	2 069 000
Delmål 3			22	20	21			15 450 000	18 000 000	15 075 000
Mål 2	9	11	7	6	4	8 268 000	12 409 000	7 836 000	5 865 000	4 631 000
Delmål 1			6	5	3			6 976 000	5 405 000	3 731 000
Delmål 2			1	1	1			860 000	460 000	900 000
Mål 3	15	14	10	10	7	7 654 000	11 383 000	5 617 000	6 268 000	6 325 000
Delmål 1			5	5	4			1 240 000	2 276 000	2 752 000
Delmål 2			5	5	3			4 377 000	3 992 000	3 573 000
Mål 4	8	7	7	5	3	12 972 000	10 749 000	9 691 000	4 181 000	1 543 000
Delmål 1			4	2				3 598 000	1 750 000	0
Delmål 2			2	2	2			5 661 000	2 069 000	1 167 000
Delmål 3			1	1	1			432 000	362 000	376 000
Mål 5	24	17	31	22	27	13 890 000	*40 097 000	22 367 000	27 485 000	24 386 000
Delmål 1			13	8	9			6 703 000	4 249 000	6 311 000
Delmål 2			9	6	10			7 588 000	10 068 000	10 346 000
Delmål 3			9	8	8			8 076 000	13 168 000	7 729 000
Admin., koordinering, informasjon og forskning						1 883 000	2 612 000	802 000	2 227 000	2 504 000
Sum	212	201	197	176	158	98 577 000	128 075 000	94 863 000	91 030 000	66 993 000

*Skyldes ferdigstilling av "Trikkestallen" i 2002

resultater oppdateres derfor på handlingsprogrammets egen nettside:
www.prosjekt-indreoslo.oslo.kommune.no/.

De enkelte tiltak er klassifisert under mål og delmål for å gjøre det mulig å oppsummere resultater fra deler av innsatsen.

Hovedmål 1, delmål 1 inkluderer hvert enkelt av skolenes ulike tiltak. Derfor er det flere tiltak under dette delmålet enn under de øvrige delmålene.

Selv om et målstruktursystem kan gi innsikt i hvordan ressursene er prioritert, er det viktig å være klar over at mange av tiltakene listet under målene (under) vil fylle kriterier for flere av målområdene. Et miljøtiltak under mål 5, vil for eksempel også kunne kvalifisere ungdom slik at det fyller kriteriene til både mål 1, 4, og 5. Likeledes vil utbygging av en park eller idrettsplass også styrke oppvekstforholdene. I gjennomgangen av tiltak under de ulike målene (nevnt under), er det bare trukket fram eksempler og ikke gitt en fullstendig oversikt over tiltakene. En slik oversikt finnes på nettsidene:
www.prosjekt-indreoslo.oslo.kommune.no/.

Mål 1: Oppvekstforholdene i Oslo indre øst styrkes.

Delmål 1:
Gjøre barn i Oslo indre øst bedre rustet til samfunnsdeltagelse gjennom skolegang.

Handlingsprogrammet omfatter 14 grunnskoler og 4 videregående skoler i Oslo indre øst med et samlet elevantall på ca. 7000. I grunnskolene utgjør den gjennomsnittlige andelen minoritets-språklige elever ca. 60 % og i videregående opplæring ca. 30 %.

Utdanningsetaten har en rekke utfordringer når det gjelder å sikre gode oppvekst- og læringsmiljøer som ivaretar sosialt og kulturelt mangfold, ikke minst i

Oslo indre øst hvor store forskjeller i levekår er vel dokumentert. Ut fra dette er følgende tiltaksområder definert både for grunnskolen og den videregående skolen:

- Faglig styrking og pedagogisk bruk av IKT
- Elever med særskilte behov for oppfølging på bakgrunn av sosio- økonomiske forhold
- Samarbeid skole-lokalsamfunn som grunnlag for et helhetlig oppvekstmiljø
- Alternative og varierte læringsarenaer som sikrer en helhetlig kompetanse
- Fleksibelt og åpent hjem-skolesamarbeid
- Trygge og inkluderende fellesskap som basis for en positiv egenutvikling

Det er stor spennvidde i skolenes tiltak. Midler fra programmet har i 2005 vært brukt på for eksempel skolebibliotek og satsing på språkopplæring, IKT og leksehjelp. Videre har flere skoler, blant annet Vahl, Tøyen og Bjølsen satset på bruk av uterommet/ekskursjoner for å utvide og variere læringsmiljøet. Andre tiltak har vært barnefilmklubb på Gamlebyen skole, skolekor og skolekorps på bl.a. Kampen og Møllergata skoler, mat- og kunstkurs, Taekwondo/selvforsvar for jenter og skolerevy (Elvebakken vgs.). Det har også vært satset på ulike forbedringer i skolegårdene og bekjemping av tagging.

Tiltaksområdet «Faglig styrking og pedagogisk bruk av IKT» har vært høyt prioritert i grunnskolene og utgjør alene over 40 % av tildelingen. Det har vært ønskelig å rette bruken av midler mot ulike tiltak som virker motivasjonsfremmende ved å sikre tilgang på læreresurser. Flere av skolene har arbeidet aktivt for å styrke biblioteket som en variert læringsarena og gjort dette tilbudet mer tilgjengelig både for elevene, foreldre og andre aktører/grupper i nærmiljøet. Ettersom tilgangen på læremidler er ulikt fordelt i hjemmene, vil tiltakene virke levekårsutjevner ved at de bidrar til å sikre likeverdig tilgang på læreresurser. Ved Vahl skole er biblioteket bemannet hver dag

mellom 0800-1600 med et gjennomsnitt på 400 brukere i uka. Målet har vært å stimulere språkutvikling, leselyst og leseglede gjennom høytlesning, fortellerstund og egenlesing. Biblioteket står sentralt i elevenes arbeid med temaer og prosjekter, og har blitt et populært tilholdssted både i og etter skoletid. Gamlebyen skole har i sin satsing på biblioteket lagt vekt på å inkludere foreldrene i aktivitetene for å styrke hjem-skolesamarbeidet.

I de videregående skolene har over 50 % av midlene vært brukt til tiltaksområdet «Trygge og inkluderende fellesskap», en samlekategori for tiltak som har med miljø- og holdningsskapende arbeid å gjøre. Skolenes plassering i sentrumsnære områder med elever fra hele byen gjør det viktig å sikre gode og trygge skolemiljøer som bidrar til at alle inkluderes. Sandaker og Elvebakken har for eksempel arbeidet spesielt med å trygge skolemiljøet gjennom styrking av miljølærere og bruk av VOKT, (Volds og konflikt-forbyggende tjeneste). Skolene driver bl.a. aktivt med konflikt-håndtering/elevmøting og jobber forebyggende i forhold til rus, vold og konflikter.

Delmål 2:

Styrke oppvekstforhold for barn under skolealder i Oslo indre øst

I 2005 har det vært et fokus på barnetilsynsordninger og barn i barnehager. I Gamle Oslo har Lakkegården barnehage en egen friluftsavdeling med buss. Den er innredet for barnehagens formål og har både oppholdsrom og varmetue. Bussen frakter barn og voksne ut i naturen 4 dager i uken. Dette tiltaket har resultert i stor interesse for friluftsliv, og bedret barnas motoriske utvikling. Både personalet, barna og foreldrene er godt fornøyd med ordningen. Bydel Grünerløkka har prioritert tiltaket kulturaktiviteter i barnehager. Barna har fått oppleve samspill med trommer, teaterbesøk, fotoutstilling og tur til Vangen

leirskole med hest, slede, risgrøt og nisse på läven!

Delmål 3:

Styrke fritidstilbudet til barn og ungdom i Oslo indre øst

Midler fra handlingsprogrammet er benyttet til å styrke eksisterende fritids-tilbud og sikre mangfold og deltakelse blant barn og unge. Tiltakene er en av program-mets viktigste satsinger. Tiltakene har spennvidde og høyt aktivitetsnivå innen områder som kultur, ferietilbud, helse og sport. Unges medvirkning og med-bestemmelse settes svært høyt.

Samarbeid om regionale tiltak har gitt unge i indre øst flere og bedre tilbud. X-Ray på Grünerløkka, Ungmedia på Torshov og Riverside på Grønland er eksempler på regionale ungdomstiltak som fortsatt støttes av handlingsprogrammidler.

Riverside henvender seg til ungdom i alderen 16 til 20 år fra hele Oslo. De holder åpent alle dager i uken, også i ferier og på helligdager. Ungdomshuset har en rekke ulike tilbud slik som: Internettcafé, pc-verksted/webverksted/videoverksted. Driften av kjøkkenet skjer i samarbeid med Elvebredden Catering. I 2005 fikk 7 ungdommer her praksis i kjøkkendrift, kafédrift og catering gjennom deltakelse i det daglige arbeidet. Hver torsdag er det en helsesøster tilstede. Et ungdomsteam driver oppsøkende virksomhet og har i tillegg ansvaret for oppfølging av ungdom med praksisplass på Riverside. Ungdomshuset har i løpet av 2005 arrangert overnattingsturer, 10 kinokvelder, utekino to ganger, en ungdomskonsert og stått for utlån av kanoer. Riverside har i samarbeid med andre ungdomsorganisasjoner også gjennomført 28 kurs i Salsadans på videregående skoler. I tillegg har de arrangert jentekvelder, Quiz-dager og 17. mai feiring.

Barne- og ungdomsteateret Nordic black theatre på Grünerløkka har vært et

populært tilbud. De har mottatt midler fra handlingsprogrammet siden 1998. Tiltaket retter seg mot barn og unge i aldersgruppen 7-16 år med flerkulturell bakgrunn. De samarbeider med teaterbåten MS Innvik hvor barne/ungdomsteateret har opptredener blant annet for foreldre og bydelens skoleelever. Barna i teater-gruppene har også deltatt i teaterfestivaler.

Mål 2: Boforholdene i Oslo indre øst styrkes

Delmål 1:

Styrke utsatte bomiljøer i Oslo indre øst.

Tiltakene på dette området vektlegger miljøarbeid i særlig utsatte bomiljøer.

Booppfølgingsprosjektet i bydel Gamle Oslo, har jobbet med individuell bolig-oppfølging av beboere i kommunale og private boliger. Hovedmålet har vært å tilby hjelp slik at flest mulig har mestret sin boligsituasjon og beholdt boligen. Prosjektet har samarbeidet med bydelens tjenesteapparat og fulgt opp beboerne ut i fra den enkeltes behov. I 2005 fulgte prosjektet opp 29 beboere/familier. Arbeidsmetodene har vært fleksible. Eksempelvis har ikke hjelpen vært tids-avgrenset, og det har vært mulig å ta hensyn til at beboerne kan ha ulike behov i forskjellige perioder. Gjennom tiltaket har flere fått mulighet til å være i en stabil boligsituasjon, og arbeidet har også hatt en positiv innvirkning på bomiljøet.

Delmål 2:

Tilrettelegge for flere familieboliger, ny boligutbygging og forbedringer i utleiebologmassen

Det er arbeidet for at bydelene skal styrke sin rolle som bestillere og utførere. Tiltaket Områdeplanlegging/boligprogram i bydel Sagene har blant annet drevet planarbeid i forhold til boligbehov og fulgt opp utbygginger og utviklingsprosjekter. I 2005

ble behov for barnehageplasser ved planlegging av store boligprosjekter vektlagt.

Mål 3: Risikofaktorer for sykdom reduseres og tilbud til innbyggere med psykiske problemer og rusbruk styrkes

Delmål 1:

Styrke forebyggende helsearbeid særlig for ungdom, grupper med minoritetsbakgrunn og andre utsatte grupper.

På Grünerløkka har tiltaket Avdeling for infeksjonsforebygging – Smittevernkontor foretatt reisevaksinasjoner og tuberkuloseundersøkelser. Tjenesten er et lavterskel-tilbud og lett tilgjengelig for brukerne. Tuberkulosekontrollen utføres ukentlig uten timebestilling. I 2005 var det 1803 personer til konsultasjon i forbindelse med reisevaksinasjon, en økning på 307 personer fra året før. 22 % av de besøkende har etnisk minoritetsbakgrunn og skal besøke familie i utlandet. 21% av de vaksinerte er barn i alderen 0-12 år, noe som er svært tilfredsstillende i forhold til målsettingen om å vaksinere flest mulige barn i forbindelse med utenlandsreiser og utenlandsopphold.

Delmål 2:

Styrke sosialt arbeid særlig rettet mot mennesker med psykiske problemer og mennesker med rusproblemer

Tiltakene omfatter oppfølging av personer ved døgnovernattingssteder, tiltak for rusmiddelmissbrukere og oppfølging av metadonklienter. Tiltaket «Oppfølging av metadonklienter» i Gamle Oslo jobbet for at misbrukere som får metadon eller annen legemiddel-assistert rehabilitering, får tilbud om et helhetlig rehabiliteringsopplegg forankret i lokale tiltak. Andre tiltak i 2005 har vært Døgnkontakten på Grünerløkka. Tiltaket er et lokalt nærmiljøbasert

hybeltilbud og et «drop in» lavterskeltilbud for utsatt ungdom. Prosjektet har i 2005 til enhver tid hatt omlag 8 ungdommer i alderen 17-22 år boende i hyblene. Døgnkontakten har gitt individuell oppfølging til hybelboerne, andre ungdommer og deres foresatte/foreldre som har oppsøkt dem for råd og hjelp. Sammen med barneverntjenesten i bydelen har det vært viktig å kunne tilrettelegge et boligtilbud med vekt på trening til et selvstendig liv for ungdom som har vært i krisesituasjoner. Døgnkontakten har lyktes med å hjelpe ungdommene til å fortsette på skolen, finne arbeid og beholde arbeidsforholdet over tid. Tiltaket har i tillegg hatt oppfølging av flere ungdommer som tidligere har bodd på hyblene. Døgnkontakten har erfart at det har vært viktig med ettervern, slik at ungdommene har tilbud om fortsatt kontakt og kunnet forholde seg til trygge voksne.

Mål 4: Styrke tilbudet til personer med en særlig vanskelig situasjon på arbeidsmarkedet

Delmål 1:

Styrke norskkunnskaper og kompetanse hos personer med minoritetsbakgrunn

Bydelene har i 2005 avsluttet tiltak under handlingsprogrammet innen dette området, men mange tiltak er videreført i ordinær drift. Tiltaket Kloden internasjonale senter i Bydel Sagene er et eksempel på dette. Kloden ble i 2004 formelt slått sammen med Servicekontoret til Utviklingssenteret.

Delmål 2:

Styrke tilbudet til langtidsledige

Det har i 2005 vært to tiltak under dette målet: Grønn Patrulje på Sagene og STA-prosjektet i Gamle Oslo. Tiltakene omfatter avklaring av arbeidsevner for langtidsklienter og arbeidstrening for langtidsledig ungdom. STA-prosjektet er et samarbeid mellom sosialtjenesten i bydelen, Aetat og

Trygdekontoret. Målgruppen er personer som skyves mellom ulike etater. Brukerne følges opp over tid og det satses helhetlig gjennom tilrettelagte tilbud. De ansatte i STA-prosjektet jobber nært sammen med bydelens allmennleger, psykiatri og arbeidsmarkedsbedriftene. Målsettingen er avklaring av rettigheter og utprøving av arbeidsevne for mennesker som har vært klienter over lang tid.

Delmål 3:

Styrke utsatte ungdomsgruppers mulighet til å delta i arbeidslivet

I 2005 har det kun vært ett aktivt tiltak under dette delmålet: Ungdomsmedarbeider ved Senter for arbeid og kvalifisering i Gamle Oslo. Tiltaket har drevet arbeidsformidling spesielt rettet mot ungdom. Gjennom hele 2005 har det vært rundt 90 ungdommer knyttet til senteret. Hver enkelt ungdom har fått tett oppfølging, og tiltaket har arbeidet mye med motivasjon. Mellom 20 og 25 % av ungdommene har kommet ut i ordinært arbeid, noen har også startet utdanning. Andelen har holdt seg jevnt de siste fire årene. I 2005 har man prioritert bruken av både kommunale og private praksisplasser som kvalifiseringstiltak.

Mål 5: Befolkningens felles byrom og miljø rustes opp og gjøres tryggere, og miljøvennlig transport og lokal aktivitet stimuleres.

Delmål 1:

Øke bruken og tilgjengeligheten av felles bygg og sosiale og kulturelle møteplasser i området

Det gis støtte til en rekke kulturaktiviteter rettet mot bydelens befolkning, som for eksempel utstillinger, støtte til bydelshus og beboerorganisasjoner, utekino, samfunns- hus, rehabilitering og opprustning av

kulturbygg og teater. Tiltaket Kampen økologiske barnebondegård i Gamle Oslo er en åpen gård for besøkende som også brukes jevnlig av skoleklasser og barnehager. I tillegg har bondegården to fritidsgrupper som samler ca. 30 barn i en etter-skoletidgruppe og i en meget populær hestegruppe. Fritidsgruppene tilbys tre dager i uken hele året, og har engasjert barn og ungdom i nærmiljøet. Andre tiltak innen dette området er Kultur- og festivalaktiviteter (Grünerløkka), som har kanalisert handlingsprogrammidler til lokale kulturarrangementer som bydelsdagene, juletretenning og Elvelangs i fakkelys. Kultursatsing (Sagene) omfatter satsing på det innholdsrike kulturslottet Soria Moria, og støtte til Figurteaterfestivalen 2005 i Trikkestallen.

Delmål 2:

Bidra til en positiv miljøutvikling i området med vekt på istandsetting og vedlikehold av byrom, plasser og parker

Tiltakene er rettet mot miljøet i bydelene og inkluderer opprydding, søppelfjerning, belysning, Agenda 21-arbeid og opprusting av nærmiljøet. Flere tiltak aktiviserer beboere i nærmiljøet. Lysprosjektet i bydel Grünerløkka har gitt tilskudd til borettslag og sameier til lys og sikring av gårdsrom og portrom. Målet har vært å øke beboernes trygghetsfølelse og sikkerhet. I 2005 gav prosjektet også støtte til bytte av belysning i Birkelunden, Ankerbrua og Biblioteket Schous Plass. En tverretattlig referansegruppe samarbeider om prioritering av prosjektene og har kvalitetssikret arbeidet. Agenda 21 på Sagene er sammen med andre miljøatsinger i bydelen i 2005 samlet i en nyopprettet «Enhet for bærekraft» under en Kultur og nærmiljøavdeling. Enheten har ansvaret for drift, forvaltning og forbedring av parker og torg. Det er i 2005 også arbeidet for miljøvennlige transportløsninger, slik som miljøtilpassede biler med lavt CO2-utslipp

og miljøfyrtårnsertifisering. I 2005 ble bydelen kåret til Oslos grønneste bydel av forbrukerorganisasjonen Grønn Hverdag, blant annet fordi de har oppnådd mange miljøfyrtårnsertifiserte virksomheter.

Delmål 3:

Bidra til plan- og utviklingsarbeid i området med vekt på sykkelstier, friluftsområder, idrettsområder og grøntstruktur

Handlingsprogrammet har bidratt til oppstart av og støtte til en rekke tiltak på friluft- og idrettsområdet. Det er i 2005 gitt støtte til baneutbygging og oppgradering av idrettsanleggene Caltexløkka, Dælenenga og Jordal. I Gamle Oslo har man i tiltaket oppgradering av Tøyengata som miljøgate plantet trær på fortauet. Trafikksikringstiltak på Grünerløkka har etablert fartsdumper og satt opp skilt for å øke trafikksikkerheten rundt skoler, barnehager og institusjoner. Husbergøya er et samarbeidsprosjekt mellom alle tre bydelene, og har to hytter tilgjengelig for barn og ungdom i helger og skoleferier. Daglig ansvar for driften er lagt til Friluftssenteret i Gamle Oslo. Oppussing av en tredje hytte ble i 2005 påbegynt av snekkergruppen i tiltaket Bydelsrusken på Grünerløkka.

5. Annet programarbeid

Forskning og evaluering, administrasjon, koordinering og informasjon

All fagdokumentasjon fra programmet og sammendrag av aktuell forskning er tilgjengelig via programmets nettsider: www.prosjekt-indreoslo.oslo.kommune.no/

Nettsidene er oppdatert med nye tiltak og resultater for 2005. Tilgjengeligheten øker programmets overføringsverdi innad samt til andre bydeler og interessenter.

Samtidig som Handlingsprogrammet går mot sin slutt, øker intensiteten i forhold til å dokumentere resultater fra den 10-årige

satsingen. Viktige problemstillinger i forkant av forskning og evaluering har vært om det er mulig å dokumentere resultater, effekter og virkninger av innsatsen. Styringsgruppen understreker at all forskning og evaluering i handlingsprogrammet skal gi et bredest mulig bilde av den innsatsen som er gjort og hvilke resultater man har fått til. Det ble tidlig i programmet vedtatt å satse på evalueringer av enkelttiltak og av de ulike målområdene innen programmet, framfor en stor evaluering av handlingsprogrammet. Begrunnelsen for dette er at det foregår mange og ulike typer innsats i bydelene i både kommunal, statlig og privat regi, og at det er umulig å isolere effektene fra handlingsprogrammet fra disse satsingene.

Fleire forsknings- og evalueringsarbeider ble igangsatt og avsluttet i løpet av 2005: Boligforskningsrapporten "Bolig, bomiljø-satsing og levekår", og levekårsrapporten "Levekår og flyttemønstre i Oslo indre øst" ble avsluttet i henholdsvis 2005 og 2006. Evaluering av hvert av satsingsområdene «Oppvekst», «Helse og sosial», «Arbeid og kvalifisering» og «Nærmiljø» ble igangsatt i 2005.

Avsluttede rapporter

I 2004 startet Statistisk Sentralbyrå arbeidet med en levekårsundersøkelse for Oslo indre øst. Hovedformål har vært å belyse levekårsendringer som har funnet sted i perioden Handlingsprogrammet er gjennomført. Rapporten «Levekår og flyttemønstre i Oslo indre øst» (Barstad, Havnen, Skardhamar og Sørлие) ble publisert i april 2006. Den konkluderer med at levekårene har forbedret seg gjennom handlingsprogramperioden. Oslo indre øst har blant annet færre arbeidsledige og sosialhjelpsmottagere enn tidligere sammenliknet med gjennomsnittet for Oslo. Rapporten viser også at endringer i flyttemønstre bidrar til en forbedring av levekårene i Oslo indre øst. Tester fra

grunnskolene viser en klar forbedring av leseferdigheter i Oslo indre øst. På skolene med flest minoritetsspråklige elever ble det fra 2002 til 2004 betydelig færre elever på 2. årstrinn med behov for ekstra oppfølging. Rapport 2006/15 er tilgjengelig på www.ssb.no.

Boligforskningen har som formål å vurdere bydelenes boligsosiale arbeid i løpet av Handlingsprogramperioden. Med veiledning av Norges Byggforskningsinstitutt har bydelene selv evaluert sine boligtiltak innen handlingsprogrammet. Evalueringene finnes på: www.prosjekt-indreoslo.oslo.kommune.no/rapporter/. Evalueringsrapporten «Bolig, bomiljø-satsing og levekår» (Holm og Søholt, Norges Byggforskningsinstitutt) bygger i stor grad på bydelenes egne evalueringer.

Rapporten sammenfatter og sammenligner bydelenes boligsatsing, og setter arbeidet i et større levekårsperspektiv.

Igangsatt forskning og evaluering

Etter modell av boligforskningen ble det i 2005 startet evaluering av de 4 gjenstående områdene: Nærmiljø, Oppvekst, Helse og sosial, og Arbeid og kvalifisering. Eksterne forskningsmiljøer har ansvar for både å veilede bydelene i arbeidet med interne rapporter og å utarbeide rapporter som setter satsingene i et levekårsperspektiv. Norsk Institutt for Oppvekst og Aldring (NOVA) har ansvar for rapport om satsing på oppvekst, Diakonhjemmets forskningsinstitutt (Diaforsk) om satsing på helse- og sosialtiltak, Forskningsstiftelsen Fafo om arbeids- og kvalifiseringssatsing og Byggforsk om nærmiljø-satsing. Rapportene blir tilgjengelig på programmets nettsider i 2006.

I 2005 ble det også igangsatt arbeid med en rapport om «lederskap og organisering av Handlingsprogram Oslo indre øst», i regi av NIBR. Den skal også være ferdig i 2006.

Årsrapporten er godkjent av styringsgruppen for handlingsprogrammet 14. juni 2006.

Levekår og flyttemønstre i Oslo indre øst

Statistisk sentralbyrå

Bedre levekår, store forskjeller

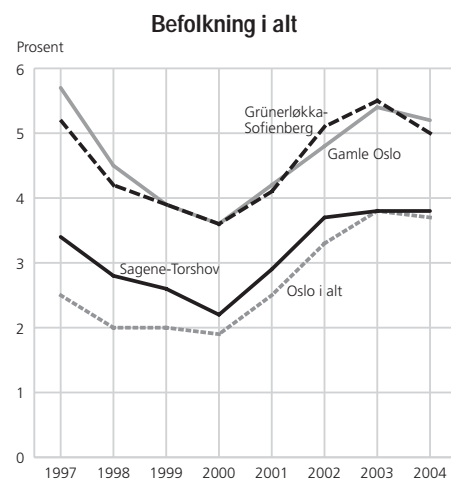
Oslo indre øst har i mange år vært et område preget av betydelige velferds- og miljøproblemer. I 1997 ble et handlingsprogram iverksatt for å bedre forholdene. Hovedinntrykket av endringene siden da er at levekårene har blitt bedre. Forsatt er det imidlertid relativt mange som sliter med dårlige levekår. Området er også preget av store og til dels økende sosiale forskjeller.

Handlingsprogram Oslo indre øst, med oppstart høsten 1997, er statens og kommunens felles satsing for å bedre levekårene i de tre bydelene langs Akerselva. Nå er det publisert en rapport som beskriver levekårsendringene som har funnet sted i Oslo indre øst i løpet av perioden handlingsprogrammet har vært i virksomhet.

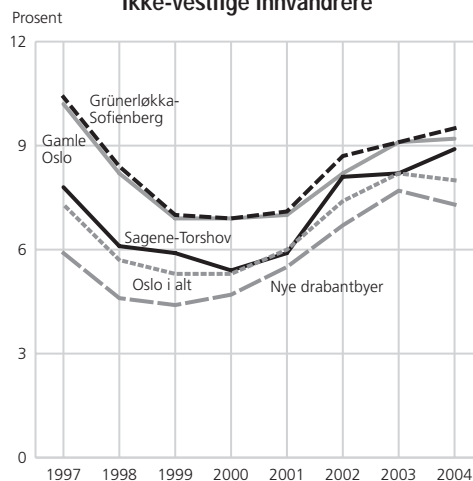
Bedre levekår

Hovedinntrykket av endringene i perioden fra 1997 og fram til 2003/2004 er en klar forbedring av levekårene. En rekke levekårsrelevante indikatorer tyder på dette, som nedgang i uførepensjonering, færre kvinner på overgangstønad, lavere arbeidsledighet og færre som mottar sosialhjelp. Handlingsprogrammet har en målsetning om å styrke tilbudet til personer med en særlig vanskelig situasjon på arbeidsmarkedet. Da er det interessant at arbeidsledigheten for 1. generasjon ikke-vestlige innvandrere (aldersgruppe 25-66 år) ble noe redusert i indre øst fra 1997 til 2004. I Oslo som helhet var det en svak økning av arbeidsledigheten i løpet av samme periode.

Helt ledige arbeidssøkere 25-66 år. I alt og blant førstegenerasjons ikke-vestlige innvandrere. Fjerde kvartal årene 1997-2004. Prosent

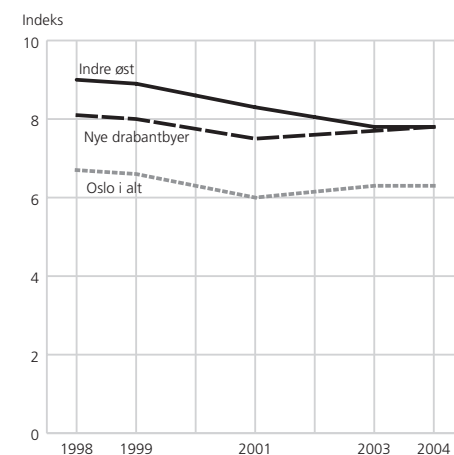
Ikke-vestlige innvandrere

¹ Tallene avviker fra Sammenligningstall for kommunene samme år fordi det her brukes gjennomsnitt av de tre månedene i 4. kvartal hvert år.

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Indeks for levekårsproblemer 1998-1999, 2001, 2003-2004 for ulike bydelsgrupper i Oslo.

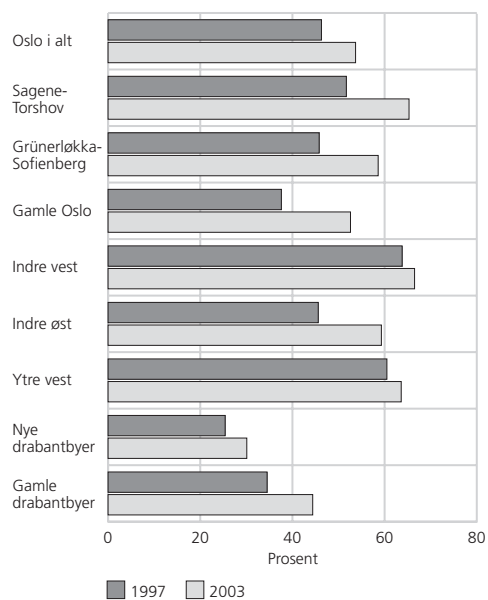

Kilde: Sammenligningstall for kommunene, ulike årganger.

Høyere utdannings- og inntektsnivå blant yngre

Endringene i befolkningens sosiale og demografiske sammensetning peker også i retning av en bedring. Blant annet har det vært en påfallende sterk økning av andelen med høyere utdanning i de yngre aldersgruppene. Utdanningsnivået i bydel Sagene er nå på nivå med de vestlige bydelene. Inntektsnivået i aldersgruppene under 40 har nærmet seg gjennomsnittet for byen.

Andel personer med fullført høyere utdanning¹. 25-39 år. Per 1. oktober 1997 og 2003. Ulike bydelsgrupper i Oslo. Prosent

¹ Personer med uoppgitt utdanning er holdt utenfor beregningene.

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Store forskjeller

Indre øst er langt fra noe enhetlig område. Det er påfallende sosiale og geografiske ulikheter. På den ene siden har det flyttet inn mange unge voksne med høy utdanning og inntekt, på den andre siden har indre øst en økende overrepresentasjon av ikke-vestlige innvandrere i omtrent samme alder med langvarig behov for sosialhjelp. Mens Bydel Sagene nå har et utdannings-

nivå i yngre aldersgrupper på nivå med vest, har den forventede levealderen knapt økt og er 12 år lavere enn i enkelte vestlige bydeler (se artikkelen til Dybendahl og Skiri i Samfunnsspeilet nr 6, 2005).

Inntektsnivået i aldersgruppene over 40 har sakkert akterut sammenlignet med Oslo-gjennomsnittet. Også utviklingen i de kommunale gårdene bidrar til kontrastene i levekår. Her har det vært en tendens til økende konsentrasjon av de vanskeligst stilte i tråd med husleieøkninger og endringer i tildelingskriterier. Variasjonen fra «topp» til «bunn» ser ut til å ha blitt større.

Endringer i flyttemønstrene

Det har skjedd store endringer i flyttemønsteret, spesielt i etableringsfasen (fra ca. 25-35 år). I perioden før Handlingsprogrammet finner vi at flytteprosessene bidro til en økning av antallet personer med sosialhjelp, lav inntekt og lav utdanning i indre øst. I perioden hvor Handlingsprogrammet har virket, er hovedmønsteret helt motsatt. Endringer i flytteprosessene har åpenbart bidratt til å dreie inntrykket av levekårene i en positiv retning. På bakgrunn av foreliggende evalueringer og bydelenes egne erfaringer, konkluderes det med at Handlingsprogrammet sannsynligvis også har gitt viktige bidrag til en positiv utvikling, uten at det har vært mulig å kvantifisere dette bidraget.

Ikke alt har blitt bedre

Den mest negative siden av levekårsutviklingen ser ut til å være bomiljøet i de

kommunale gårdene. I forhold til levealder og dødelighet har befolkningen i indre øst sakkert akterut. Med hensyn til kriminalitet og utrygghet er stabile mønstre hovedinntrykket. Andelen av befolkningen som er sterkt plaget av støy fra veitrafikk har endret seg lite. Målsettingen om en mer stabil befolkning, ikke minst blant barnefamilier, har ikke blitt nådd. Misnøyen med oppvekstforholdene for barn og unge er ennå betydelig større i indre øst enn i de ytre bydelene. Denne misnøyen har blant annet sammenheng med trafikkforholdene og barns trygghet når de ferdes ute.

Fortsatt store utfordringer

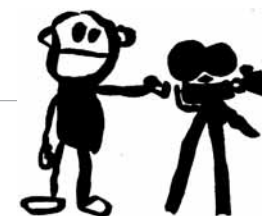
På tross av forbedringene, er altså Oslo indre øst fortsatt preget av spesielle velferdsproblemer. Andelen fattige er høyere enn i noen kommune (http://www.ssb.no/emner/00/02/30/rapp_200511/). Hvis vi ser bort fra kommuner/bydeler med lavt folketall, hadde ingen kommuner eller bydeler signifikant høyere dødelighet enn bydel Sagene i 1999-2003 (<http://www.ssb.no/emner/03/hjulet/tabell-08.1.html>). Ingen kommuner hadde flere sosialhjelpstilfeller per innbygger over 15 år enn bydel Gamle Oslo (definert etter nye bydelsgrenser) i 2004. På bydelsnivå hadde to bydeler registrert enda flere tilfeller per innbygger, men disse har et langt lavere folketall. Ingen kommuner og bare 4 bydeler hadde flere anmeldelser for vold per innbygger i 2003-2004. Selv om både flytteprosesser og egne tiltakspakker har gitt et mer positivt bilde av levekårene, er det fortsatt

grunn til å se nærmere på mulighetene for ytterligere tiltak i denne delen av Oslo.

Programmet forholder seg til de gamle bydelsgrensene, som gjaldt fram til 1.1. 2004. Snaut 82 000 mennesker var da bosatt i de tre bydelene i Oslo indre øst (Sagene-Torshov, Grünerløkka-Sofienberg og Gamle Oslo). Etter innføringen av de nye bydelsgrensene bor vel 105 000 i indre øst, et folketall på nivå med flere av fylkene i Norge (Finnmark og Aust-Agder).

Anders Barstad, Eli Havnen, Torbjørn Skardhamar og Kjetil Sørli (2006): Levekår og flyttemønstre i Oslo indre øst. Rapport 2006/15, Statistisk sentralbyrå

Gamlebyen skoles barnefilmklubb

Gamlebyen skole har «Den estetiske dimensjon» som et satsingsområde i sin virksomhetsplan. Skolen ønsker å integrere «Arbeid med film» i planer og praksis når det gjelder barnas læring og å gi elevene anledning til å kombinere ulike uttrykksformer gjennom arbeid med film.

Høsten 2002 investerte skolen i å bygge et visningsrom for film på skolens bibliotek. Ved hjelp av midler fra Handlingsprogram Oslo indre øst ble det kjøpt inn prosjektor, lerret, lydanlegg, stoler og puter. Videre ble det anskaffet videokamera og redigeringsutstyr.

Skolens barnefilmklubb ble registrert i Norsk filmklubbforbund våren 2003 og har siden hatt filmforestillinger en gang i måneden gjennom hele skoleåret.

Klubben drives av tre lærere og bibliotekar og er et tilbud for skolens elever og deres foresatte.

Hver høst arrangerer filmklubben en filmfestival. Tema for festivalen i november 2005 var Astrid Lindgren.

I forkant av festivalen var Astrid Lindgrens forfatterskap også tema på skolebiblioteket. Vi presenterte hennes liv og forfatterskap i form av bilder på stor-skjerm, ledsaget av muntlig presentasjon. Det ble holdt spørrekonkurranser, fortellerstunder og presentasjoner av bokillustrasjoner fra Astrid Lindgrens bøker.

Elever på mellomtrinnet laget filmplakater i kunst- og håndverksundervisningen.

I samarbeid med Deichmanske bibliotek viste vi en utstilling av Astrid Lindgrens bøker oversatt til 80 forskjellige språk. Mange av skolens elever har et annet

morsmål enn norsk, og kunne dermed fryde seg over å kjenne igjen fortellingene om Pippi og Emil også på eget morsmål.

Pippi Langstrømpes 60 års dag ble behørig feiret med sjokoladecake i god Pippi-ånd.

Festivalen var en stor suksess. Besøktallet var i snitt rundt 40 elever og foreldre per forestilling. Skolens barnefilmklubb har nå over 50 medlemmer, og vokser stadig.

Filmklubben har også tatt initiativ til å bygge opp et animasjonsverksted hvor elevene får anledning til å lære å lage animasjonsfilmer.

Skolens elever har hittil produsert 3 forskjellige filmer som vises som forfilmer ved filmklubbens forestillinger, på foreldremøter og seminarer til stor glede for tilskuerne.

Filmklubben har hatt stor betydning for å nå skolens mål, som er å integrere film som en ordinær del av undervisningen. På planene for skoleåret 2006/2007 har skolen 5 ulike filmprosjekter med samarbeidspartnere i Marokko, Tyrkia, Danmark og med aktører i den norske

filmverden.

Handlingsprogrammet har på dette område, som på mange andre felt, gitt skolen anledning til å gå nye veier, når det gjelder arbeidsmåter for å inspirere til god læring og utvikling for våre elever.

Uteskole

Vahl skole har siden oppstarten av handlingsprogrammet valgt å bruke noen av midlene vi fikk til uteskole. Gruppene får Rufuskort slik at de kan ferdes på kryss og tvers av byen ved behov. Gjennom året oppsøker de byens parker, ulike friluftsområder og kulturinstitusjoner. Skolen har også skolehagedrift på Brobekk. Uteskolen er en viktig læringsarena for både faglig, kulturell og sosial læring. En dag hver andre uke drar elevene på 1. – 3. trinn ut og forsker på byen sin. En gang pr. måned reiser de eldste elevene ut. Faglig fokus er nøye knyttet sammen med periodens tema.

Målet med uteskolen har vært og er fortsatt: Grovmotorisk og sansemotorisk stimulering, felles erfaringsgrunnlag å bygge læringen på, språkstimulering, undring og nysgjerrighet.

Uteskolen skal i løpet av året ivareta

elementene nærmiljø, variasjon i natur og årstider, samt gjenkjenning.

I uteskolen tas barnas læring på alvor gjennom opplevelser og egenaktivitet. Det er mulig å gjøre alle til vinnere gjennom differensiering. Det er videre mulig å gi tilpasset opplæring for å nå de elevene som sliter i klasserommet.

I uteskolen ligger det til rette for integrering, for sosialisering og begrepsopplæring. Det siste har for Vahl skoles vedkommende vært svært viktig. De flerspråklige elevene har mulighet til å lære norsk, og de elevene som har samhandlingsproblemer har større plass å utfolde seg på. Dette fører også til færre konflikter. På denne arenaen er det læring og utfordringer for alle!

Egenaktivitet fremmer trygghet og trivsel. En trivsel som er nødvendig for at barn skal oppleve skolehverdagen som meningsfull. Gjennom det å mestre bygges det opp et godt selvilde som igjen gjør det lettere for barnet å ta imot større og annerledes utfordringer.

Gjennom uteskolen gir vi et helhetlig og tverrfaglig undervisningstilbud til de yngste elevene, der det er mulig å se helheter på tvers av fag og tema.

Gjennom midler fra Handlingsprogram

Oslo indre øst har skolen etablert en pedagogisk praksis, som gir elevene varierte opplevelser og erfaringer å bygge læringen på. Elevene stortrives med uteskole, og når aktiviteten reduseres på de høyere trinnene uttrykker de et stort savn. Og vi voksne er overbevist om at dette bidrar til økt motivasjon og læringsglede!

Biblioteket på Grünerløkka skole – en arena for leselyst og glede

Ved hjelp av midler gjennom Handlingsprogram Oslo indre øst har Grünerløkka skole kunnet satse på å utvikle og ruste opp skolens bibliotek. I 2003 kunne skolen gjenåpne sitt nyinnredete bibliotek som var utvidet fra 60 m² til 120 m². Det fremstår i dag som et funksjonelt og brukervennlig bibliotek og som en arena for leselyst og glede. Elevene gir uttrykk for at de opplever biblioteket som et hyggelig sted å være. De kommer innom etter skoletid for å bruke PC'ene, låne bøker, spille spill og lese.

Alle trinn har faste bibliotektimer. I disse timene foregår: Bokpresentasjoner, bokprat, høytlesing, nettsøk og spill. Elevene anbefaler bøker for hverandre, finner faktalitteratur, lytter til lydbøker og bruker PC til ord- og matematikkoppgaver.

Gruppene bruker biblioteket og får støtte og veiledning under prosjektarbeid.

Alle trinn har egne leseopplæringsprosjekter. «Leselyst» er et obligatorisk leseopplæringsprogram for skolens 5. trinn.

Skolen hadde 110 års jubileum i 2005. I den anledning ble det anskaffet en 150 år gammel skuvseng, som har blitt elevenes «kosekrok» på biblioteket.

Godt å bli lest for

Det er både godt og hyggelig å bli lest for. Bibliotekslærer Tone Kjærnli samler ofte elevene til høytlesing.

Bokglede i gammel skuvseng

Biblioteket har en fin kosekrok. En 150 år gammel skuvseng tar elevene inn i bøkernes verden.

Korps på Kampen skole

Handlingsprogram Oslo indre øst har bidratt til et korps i utvikling. Kampen skoles musikkorps feirer i år 100 år – det ble stiftet i 1906 av William Farre.

Allerede i 1907 var det byens største, 84 gutter var med i korpsset.

Uniformen besto av lange hvite benklær, hvit bluse, et bredt lyseblått skjerf rundt livet og skråluer. Det ble sagt at guttene fra Kampen på avstand liknet blåveis.

Korpsset var i vekst og utvikling hele tiden, de turnerte både innen- og utenlands og var i en lang periode et av landets mest kjente.

Utover i 80-årene sank interessen og rekrutteringen sviktet. I en periode samarbeidet man med Tøyen skoles musikkorps, men mot slutten av 1990-årene lå korpsset mer eller mindre nede.

I 2001 søkte korpsset om midler fra Handlingsprogram Oslo indre øst og de ble tildelt kr.10.000 i en oppbyggingsfase.

Senere samme år ble korpsset tildelt kr. 50.000 fra Oslo indre øst midlene. Disse pengene gikk til å lønne dirigent og instruktører, samt kjøp av instrumenter.

I 2002 søkte korpsset om midler fra Oslo indre øst og fikk tildelt kr. 25.000.

Totalt har altså Kampen skoles musikkorps fått tildelt kr. 85.000 fra Handlingsprogram Oslo indre øst.

Disse midlene har vært til stor hjelp i en oppbyggingsperiode og har vært et viktig bidrag i gjenoppbyggingen av Kampen skoles musikkorps.

Korpsset teller i dag i underkant av 40 medlemmer og kan i år feire 100 - års jubileum som et korps i positiv utvikling.

Jordal skole: Alternative læringsarenaer skaper trivsel

Oslo indre øst-satsingen har hatt vesentlig betydning for Jordal skoles utvikling. En fellesnevner for dette er at det har gjort det mulig for skolen å møte behovet for tilpasset opplæring i en sammensatt elevgruppe ved å bygge alternative læringsarenaer. Skolens visjon er: Vi ser hele mennesket. Gjennom Oslo indre østsatsingen har det vært mulig å komme nærmere denne visjonen, ved at elevene er gitt muligheter til å utfolde seg på læringsarenaer som skiller seg litt ut i forhold til den daglige skoledriften. Da får elevene utfolde talenter og vise sider ved seg selv som ikke alltid kommer så lett til uttrykk i en mer «ordinær» læringssituasjon i klasserommet.

Biblioteket som læringsarena

Skolen har i hele prosjektperioden hatt betjent bibliotek med et godt tilfang av litteratur. Vi har kunnet tilby elevene leksehjelp, lokalisert i skolens bibliotek og datarom. Tiltaket gjøres forpliktende gjennom påmelding fra elevene. Leksehjelpen holder åpent mandag, tirsdag, onsdag og torsdag i etterkant av skoledagen.

Skolen satser sterkt på leseopplæring, og deltar i Leseutviklingsprosjektet (LUS). Oslo indre øst-satsingen har gjort det mulig å tilrettelegge læringsarenaer (bibliotek og tilknyttet datarom) som stimulerer elevene til lesing og aktivt bruk av IKT i skolearbeidet, blant annet med sikte på å treffe elever som ellers har få stimulanser til dette, og som for eksempel ikke har tilgang til IKT hjemme.

Bibliotek- og leksehjelpssatsingen har medført at skolen har kunnet etablere en trygg arena etter skoletid. Det er spesielt hyggelig å se at foreldre til minoritetsspråklige jenter synes det er trygt å la døtrene delta.

Samarbeid med Oslo Sjøskole – en praktisk læringsarena

Gjennom Oslo indre øst – midlene finansierer skolen en del av en lærerstilling som er tilknyttet Oslo Sjøskole på Hovedøya. Skolen tilbyr at klasser drar på tokt/båttur på fjorden i regi av Sjøskolen. Noen elever kan også være utplassert på Sjøskolen for et avgrenset tidsrom, ved behov for en annen type aktivitet enn ordinær skole i en kortere eller lengre periode.

Tiltaket fungerer godt, og dekker særlig et behov skolen ut fra sitt elevgrunnlag har for å tilrettelegge annerledes, praktiske læringsarenaer for kortere eller lengre tid. Skolen har etter hvert lang og god erfaring med tiltaket.

Nærmiljø- og kulturiltak bygger gode klassemiljø
Tiltaket har ført til stor

grad av aktivitet, og er viktige elementer i sosial læring. Det har bidratt til at mange ulike læringsarenaer og kulturtilbud utenfor skolen som nærmiljøet og storbyen Oslo er rik på, er benyttet i langt større utstrekning enn det ellers hadde vært økonomisk rom for. Museumsbesøk, kino-/teaterforestillinger, klasse-/overnattingssturer og andre ekskursjoner i nrområdet og i Oslo by bidrar til å bygge et godt klassemiljø.

Elevene får opplevelser og erfaringer på områder som er nye for mange av dem. Dette er svært viktig for å bygge et positivt skole- og klassemiljø, som kan bidra til å øke trivselen og hindre mobbing.

Ungmedia – fra bootleg til strukturert kursvirksomhet

Ungdommens mediasenter, tidligere Bootleg, måtte i 1999 ut av sine lokaler i Holtsgate. Dette falt sammen med at Oslo Nye Dukketeater måtte ha nye lokaler og bydelen så her en mulighet til å utnytte og bevare et flott hus i samdrift mellom Oslo Nye og Ungdommens mediasenter.

Ungmedia i dag

Alle ungdomstiltakene i bydelen er organisert i en resultatenhet rundt driftsområdene, der Ungmedia er et område. Ungmedia har ansvaret for media og kompetanse og har tilhold i 2. etasje i Trikkehallen på Torshov.

Her finnes kurs, skole og gruppevirksomheter innen video, musikk, radio, web/design, band, avis og arrangering av party for ungdom. Ungmedia samarbeider i

hovedsak med skolene i bydelen, barnevernet, APO-skolen (Sogn vgs), servicekontoret og de andre ungdomstiltakene i bydelen.

De siste årene har Ungmedia utviklet seg i nye retninger. Endringene er begrunnet i nye føringer og rammebetingelser, og at erfaringene hittil tilsier at tilnæringsmetodikken må følge utviklingen i brukergruppene vedrørende bruk. Fokusområder er ressurser, behov og ønsker hos våre brukere og hvordan en skal møte disse. Ungmedia satser i dag mest på kursvirksomhet og mindre på praksisplasser og tradisjonell klubbvirksomhet.

Ungmedia bruker hjemmesiden som kartleggingsverktøy for å finne ut hvilke kursstilbud målgruppen ønsker. Informasjonen om behov og ønsker legges inn i en database og danner grunnlag for hvilke kurs som igangsettes. Ungmedia engasjerer ulike kursholdere med spisskompetanse i de ulike mediafagene for å gjennomføre oppsatte kurs. Kursopplegget gjør det mulig å gi plass til flere og øker kvaliteten på tilbudet til brukere i et kortere tidsaspekt. Bydelen organiserer også fritidstilbudene som kursvirksomhet da vi mener dette gir mere kvalitet på tilbudene.

I samarbeid med Sagene barneverntjeneste og Tilretteleggertjenesten blir brukere prioritert inn i tilbudene. Brukergruppen hos Ungmedia består av all type ungdom fra indre-øst bydelene, men den største delen av ungdommene kommer fra Bydel Sagene.

Ungmedia har åpne kvelder for medlemmer på mandag, tirsdag og torsdag. På disse dagene kan ungdommene arbeide videre med det de har lært på kursene eller benytte tiden med bl.a chat og spill.

Hver sommer arrangeres det en medialeir på Husbergøya (et annet indre øst prosjekt) der ungdommene arbeider med musikk

som ender opp i en CD som produseres i Ungmedias lydstudio.

Brukerstyring

Ungmedia har innført brukerstyring som medfører at ungdommene har mulighet til å bruke huset uavhengig av ansatte og når det passer best for dem. Ungdommene kanaliseres fra kursvirksomhetene videre til åpne kvelder med faste ansatte slik at de etterhvert kan bruke huset på egenhånd. Ungmedia samarbeider også med foreldre slik at ungdommene raskere kan få tilgang til huset.

Aktiviteter på Ungmedia:

Aktivitet	Antall	Alder	Tidsbruk
Somalisk radio	5	17 -22 år	4 timer pr. uke
Radiogruppe	7	17 -24 år	4 timer pr. uke
DJ-gruppe	6	12 -15 år	5 timer pr uke
Web grupper	16	13 -16 år	3 timer pr. uke
Avisgruppe	5	13 -15 år	3 timer pr ukr
Musikk	40	13 -17 år	1 time pr uke
Band (6 band)	26	15 -24	4 timer pr. uke
Spillgruppe	10	12 -16 år	3 timer pr. uke
Video	10	13 -15 år	3 timer pr. uke
APO-skolen	16	16 -19 år	25 timer pr. uke

Faste brukere

Ungmedia har 141 faste brukere. Disse ungdommene bruker huset fra 3 til 35 timer i uken og deltar i ulike gruppevirksomheter, skoleaktiviteter og kurs. I tillegg er mange andre innom i kortere eller lengere perioder.

Samarbeid med Sagene- og Bjølsen skole.

I samarbeid med skolene har Ungmedia kurs for elever innen webdesign, musikk, video og avisskrivning. Dette har åpnet for flere brukere på Ungmedia. Undervisningen fører til at de blir kjent med huset og mange bruker også huset om kvelden. Gjennom dette tilbudet får elevene ved Sagene skole flere muligheter innen tilvalgsfagene. Ungmedia står for 4 av 7 tilvalgsfag ved skolen: video, musikk, avis og webdesign. Elever fra Bjølsen skole har prosjektarbeid i musikk ved Ungmedia der de lærer å spille et instrument.

APO skolen

APO-skolen (Arbeid-Produksjon-Opplæring) er et samarbeid med Utdanningsetaten. Skolen, som er et tilbud ved siden av eller som et alternativ til et ordinært skoleløp har 16 elevplasser. APO-klassen tilbyr grunnkurs

og VK1 i media-kommunikasjonsfag. Klassen er tilrettelagt med mye praksis innenfor mediafag og har undervisning på dagtid.

Informasjon

Ønsker du å vite mer om Ungmedia eller ungdomstiltakene i Bydel Sagene? Gå inn på nettsiden www.ungsagene.no.

Samlokalisering av tjenester – bedret service til brukerne

Bydelen Sagene har valgt å samlokalisere tjenester til barn og unge i Sandakerveien 33c. Bakgrunnen for denne samlokaliseringen er å bedre servicen til brukerne av tjenester til barn og unge.

Følgende tjenester omfattes:

- bydelens helsestasjon inkludert skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom
- barneverntjenesten
- søknadskontor for tjenester til barn og unge.

Bydelens helsestasjon er et gratis tilbud til barn og unge opp til 20 år og deres foreldre. Helsestasjonen gjennomfører helseundersøkelser for barn og unge, inklusive barnevaksinasjonsprogrammet, samt kontroll av gravide.

Helsestasjon for ungdom fokuserer på ungdomsgruppen i forhold til helse- og livsstilsvalg. Ungdom kan komme innom på ettermiddagstid for å motta råd og veiledning i forhold til fysisk og psykisk helse.

Søknadskontor for tjenester til barn og unge utfører følgende oppgaver:

- Barnehageopptak, oppholdsbetaling og statstilskudd
- Tilsyn og kvalitetssikring av private og kommunale barnehager
- Tildeling av plass og oppholdsbetaling v/SFO
- Tildeling av ekstra ressurser til barn med spesielle behov i barnehager og SFO
- Tildeling av ressurser til tospråklig assistanse
- Vedtak om avlastning til foreldre med funksjonshemmede barn
- Vedtak om støttekontakter til funksjonshemmede under 18 år.
- Vedtak om omsorgslønn til foreldre med funksjonshemmede barn under 18 år.
- Vedtak om tildeling av bolig til barn under 18 år utenfor hjemmet.
- Vedtak om medisinsk habilitering til barn under 18 år

Ved å samle service og tjenester på et sted ivaretar bydelen tilgjengeligheten for brukeren på en bedre måte. Vi ser også at dette er med på å fremme et tverrfaglig samarbeid og ivareta brukerens behov for et helhetlig tjenestetilbud.

Servicetorg

I tilknytning til denne samlokaliseringen er det etablert et Servicetorg hvor brukere og beboere kan få informasjon om bydelens tjenester. Servicetorget skal bemannes med ulike fagfolk, slik at veiledning og enkel

saksbehandling skal kunne gis i fronttjenesten. Service, tilgjengelighet og helhet er stikkord for denne tjenesten.

Søknadskontor for eldre- og funksjonshemmede og Torshov hjemmetjeneste har også sine lokaler plassert på samme adresse.

Torshov hjemmetjeneste gir hjemmehjelp, husmorvikar og annen hjelpevirksomhet i hjemmet som miljøarbeid, opplæring i dagliglivets gjøremål, boveiledning og brukerstyrt personlig assistent.

Søknadskontor for eldre- og funksjonshemmede behandler søknader om institusjonsplasser og andre tiltak som nevnt over og som hjemmetjenesten utfører.

Kulturtiltak for psykisk utviklingshemmete

Ved Bjølsen Fritidshus er det et fritidstilbud for psykisk utviklingshemmete unge og voksne fra 16 år og oppover (Ffu). Ffu har fritidsklubbtilbud fredager; Fredagsklubben og Seniorklubb onsdager. I tillegg driver klubben rockebandet "Creatures of the night" og arrangerer dagsturer, sommeraktiviteter og turer i helger.

Fredagsklubben har i dag en medlemsliste med 144 medlemmer. Mellom 50 - 60 av disse er innom hver fredag. De fleste medlemmene har en tilknytning til bydel Sagene, men mange kommer også fra andre bydeler.

Oppdagelsesreiser i nærmiljøet ved Ffu startet opp med finansieringen fra Handlingsprogrammet Oslo indre øst i 1998. Hovedmålsettingene med tiltaket var integrering av psykisk utviklingshemmete mennesker i lokalsamfunnet og hjelpe de til å komme ut av et isolert liv i egne leiligheter. En annen hovedmålsetting var sosial trening gjennom blant annet å fungere i en gruppe, lytte til andre og bruke eget språk. Noe av det viktigste med tiltaket var at brukerne torde og hadde lyst til å oppsøke besøkestedet etter at tiltaket var avsluttet.

Tiltaket har endret innhold siden oppstarten bl.a fordi oppdagelsesreiser ikke hatt samme nytteverdi når man har vært med flere ganger. Bortsett fra det står målsettingene fast. Etter at Fritidshuset fikk oppgradert ungdomskaféen har medlemmer av Ffu hatt ansvaret for drift på fredager. Midlene har også vært brukt til søndagskafé og diverse arrangementer. Det siste året er det turer som har vært i fokus.

Ffu har etter ønske fra brukerne arrangert turer til Sverige og Danmark. Ffu har også hatt fokus på bruk av skogsområdene rundt Oslo og behovet for fysisk aktivitet. I som-

mer er det arrangert en vellykket tur til et annet Indre øst prosjekt; Husbergøya. Aktivitetene og turene har hatt god oppslutning.

Innholdet i tiltaket har endret seg mye siden oppstart, men hovedfokus har hele tiden vært aktivitet og brukermedvirkning. Personalet har vært fleksible og fått til endring på kort tid. Medlemsmassen viser at behovet for tiltak for psykisk utviklingshemmete er stort, ikke bare i Bydel Sagene, men i Oslo generelt. Medlemmene kommer fra hele byen og "Kulturtiltak for psykisk utviklingshemmete" er et eksempel på at det går an å få til mye for en forholdsvis beskjeden sum.

Sofienbergparken miljøpark

Bydelen Grünerløkka har i hele handlingsprogramperioden satt fokus på Sofienbergparken.

Parken ligger midt i hjertet av bydelen og dens sentrale beliggenhet betyr at de fleste kan nå den til fots i løpet av noen minutter. Spesielt for barn og eldre er parken en viktig sosial arena med lett tilgjengelighet.

Det er tilrettelagt for aktiviteter og sosialt samvær bl.a. med egne grillkasser for engangsgriller, toalettanlegg, vannpost, tilstrekkelig med benker og flere bord-tennisbord. I juni 2006 åpnes et av et av Oslos fineste lekeparkanlegg for de minste barna (se illustrasjon).

I Sofienbergparken har bydelen etablert Oslos eneste miljøstasjon for mottak av avfall til gjenbruk. Anlegget hadde siste år mer enn 4000 besøk og ca. 200 tonn innveid returavfall ble hentet og bearbeidet av Renovasjonsetaten. Bydelen, ved Bydelsrusken, tilbyr seg å hente tyngre gjenstander vederlagsfritt for personer som ikke er i stand til å levere dette selv. Et gratis grønt nummer, behørig annonsert i lokalavisen, mottar daglig henvendelser vedrørende bistand til søppelhåndtering.

Sammen med Bydelsrusken utgjør miljøstasjonen en betydelig miljøinnsats i bydelen.

Miljøstasjonen har sine faste brukere som

jevnlig benytter seg av tilbudet. En eldre dame leverer sine brukte høreapparatbatterier i små porsjoner, det vil si ett av gangen. For henne har miljøstasjonen også blitt en sosial møteplass.

I området rundt parken er all gatebelysning skiftet. Ny belysning i selve parken vil stå ferdig til avslutningskonferansen for Handlingsprogram Oslo indre øst i august. Lys i

et sikkerhets/miljøperspektiv har vært et viktig satsingsområde i Bydel Grünerløkka og filosofien bak er at lys bidrar til å holde uønsket aktivitet borte og skaper trygge sosiale arenaer.

I tillegg vil gammelt og nedslitt gangveinett få nytt dekke av grus og asfalt. Områderettet innsats satt i system i en park og dens nærområde over tid, har resultert i besøkstall som er på grensen av hva parken kan tåle og har plass til. På de varmeste sommerdagene er det registrert over 3000 besøkende i parken.

Gjennomført:

- Etablert miljøstasjon for avfall til gjenbruk
- Nye søppelkasser
- Grillkasser
- Vannpost
- Ut plassert bordtennisbord
- Ryddes hver morgen kl 08.00
- Reklamefinansiert toalettanlegg
- Rikelig med krakker og sittegrupper

Påbegynt arbeid med sluttdato juni og august 2006:

- Nytt lekeanlegg åpnes 23.juni 2006
- Ny parkbelysning, ferdigstilles aug. 2006
- Nytt dekke gangveier, ferdigstilles aug. 2006

Schous plass og biblioteket

Biblioteket på Schous plass har i alle år vært en viktig sosial og kulturell møteplass for Bydel Grünerløkkaas beboere. De ansatte på biblioteket har vært spesielt flinke og kreative og gitt bydelens store og små borgere et bredt kulturelt tilbud utover tradisjonell bokutlånsvirksomhet. Film, teater, litteratur, lokalhistorie og musikkarrangementer for alle aldersgrupper, gjør biblioteket til en viktig, lærerik og sosial arena i bydelen.

Bibliotekets leder har vært en pådriver for å gjøre biblioteket tilgjengelig for alle

og investeringsbistand fra Handlingsprogram Oslo indre øst gjorde det mulig å installere rullestolsheis og kjørerampe for funksjonshemmede.

Bibliotekets sentrale beliggenhet har også tiltrukket seg uønsket aktivitet knyttet til rus og narkotikaomsetning. Mangel på lys var nok en medvirkende faktor og bydelen har brukt midler fra handlingsprogrammet til ny parkbelysning. Bibliotekets flotte fasade har i tillegg fått flombelysning. Politets prioritering av området, Bydelruskens innsats med vedlikehold/rydding og lys-

settingen har bidratt til at Schous plass med biblioteket i dag oppleves som et trygt område å ferdes i.

I 2004 fikk biblioteket tilskudd til en mobil utescene for fremvisning av filmer på storlerret.

Premierefremvisningen ble gjennomført med suksess på tross av at de mange fremmøtte måtte vente en stund på at kveldsmørket skulle senke seg. Arrangøren hadde ikke tatt høyde for at utendørskino og lyse, norske sommerkvelder er en dårlig kombinasjon.

Gjennomført:

- Tilskudd videoprogram norsk-opplæring
- Flombelysning fasade
- Rullestolheis/kjørerampe
- Ny parkbelysning
- Mobil utscene (kino)

Oppsøkende arbeid i bydel Gamle Oslo

Bydelen har utviklet et mangfold av tilbud for barn og ungdom i bydelen og de aller fleste har stor glede av disse tilbudene. Bydelen har imidlertid spesielle problemstillinger knyttet til storbyforhold og sentrumsnærhet med miljøer knyttet bl.a. til rus og kriminalitet. Dette nødvendiggjør en særskilt satsing innen det oppsøkende barne- og ungdomsarbeidet.

I tillegg til et godt utbygd fritids- og aktivitetstilbud, har bydelen valgt å satse på tiltak som både gir bydelen et oppdatert bildet av utviklingen i ungdomsmiljøene og ivaretar barn og unge som har behov for tettere oppfølging. I 2005 ble bydelens utekontaktteam ytterligere styrket med midler fra handlingsprogrammet.

Utekontaktens arbeid:

Hovedmål: *Rett hjelp i rett tid – forebygge og forhindre destruktiv utvikling i barne- og ungdomsmiljøer.*

Utekontaktene i Gamle Oslo var i 2005 bemannet med fire kvalifiserte ansatte på full tid. De har drevet med oppsøkende arbeid tre dager i uken på dagtid og to dager på kveldstid. På dagtid har arbeidet vært konsentrert rundt skolemiljøene og med hovedvekten av arbeidet på Hersleb, Hovin, Jordal og Tøyen skole. På kveldstid har utekontaktene drevet med oppsøkende arbeid i ungdomsmiljøer i bydelen og på utvalgte områder i Oslo sentrum (Oslo City, Byporten og Oslo S) som ungdom fra Gamle Oslo oppsøker.

I tillegg til det oppsøkende arbeidet, tilstedeværelse og kontaktetablering i ungdomsmiljøene, gir utekontaktene tilbud om oppfølging i form av rådgiving og hjelp på individuelt plan, samtalegrupper og om

Utekontaktene sammen med enhetsleder Mehrdad Ganji

nødvendig henvisning til øvrige innstanser. Noen gruppeaktiviteter drives også, bl.a. med en gruppe fotballinteresserte jenter fra Tøyenområdet.

Utekontaktene har et bredt kontaktnett og deltar i jevnlige møter med relevante samarbeidspartnere som barnevernet, politiet, skoler og fritidstiltak. Andre viktige samarbeidspartnere er helsetjenesten i bydelen, BUP og en rekke ulike frivillige organisasjoner.

ART-grupper:

Alle utekontaktene har deltatt i den såkalte ART-utdanningen. Agressiv Replacement Training (ART) er en metode som brukes i bevisstgjøring og håndtering av aggresjon.

Til sammen 16 medarbeidere innen barnevern, helse- og ungdomstiltak i bydelen har gjennomført utdanningen. Utekontaktene har etablert fem ART grupper hvor ca. 35 ungdommer deltok i 2005. Deltakerne blir rekruttert gjennom et tverrfaglig samarbeid mellom skolene og utekontaktene.

Enhetsleder Mehrdad Ganji kan fortelle at elementer av ART brukes både i individuelle samtaler og samtaler i grupper. Skolene rapporterer om gode og merkbare resultater gjennom endret atferd og bedre takling av aggresjon hos elevene som har deltatt. Ganji har stor tro på metoden og vil gjennomføre kontinuerlig kursing og opplæring av ansatte innen barne- og ungdomstiltakene.

Utekontaktene i samtale med ungdom på Grønland.

«Full rulle» i Lakkegården barnehage

Høsten 2005 ble det startet opp en spennende og annerledes avdeling i Lakkegården barnehage. Avdelingen heter «Full rulle», og er en fulltids friluftsavdeling med egen buss til turvirksomhet. Avdelingen har 18 barn, og barn i alderen 4-5 år blir prioritert. Det er ikke egen søkerliste til denne avdelingen, men opptak sammen med øvrige plasser i Lakkegården barnehage. Ved hovedopptaket på høsten og ved ledige plasser ellers i året, er det de største barna i Lakkegården barnehage som flyttes over til friluftsavdelingen.

Når det gjelder selve bussen, så er denne spesialinnredet for barnehageformål, med fullt utstyrt kjøkken, garderobe, tørkeskap og toalett. I tillegg er setene plassert med bord i mellom, slik at det er godt tilrettelagt for måltider og små aktiviteter. Setene kan også felles ned slik at det kan lages soveplasser hvis det skulle være behov for det. Det er montert sikkerhetsseiler som er tilpasset barn i alle setene. Bussen har egen nattparkering, men hentes hver turdag slik at barna går inn og ut av bussen like utenfor barnehagen.

Bussen har 25 sitteplasser. Det er derfor mulig for barn og voksne fra barnehagens øvrige avdelinger å bli med bussen. Dette gjør at flere barn får glede av tilbudet, og at de barna som flyttes over til friluftsavdelingen allerede er kjent med bussen. Men det er jo ikke i bussen barna er mest når de er på tur.

Med seg på tur har de også utstyr som trengs for en trygg og spennende tur, slik som redningsvester, refleksvester, lavvo, fiskestenger, sitteplater, termoser og tau for å nevne noe.

Det foregår mange aktiviteter på tur. Her er det muligheter for å forske på småkryp, klatre i trær, fiske, sanke bær og plukke blomster. Om vinteren er hovedaktivitetene

aking, skileik og bygging av snømenn. Er det kaldt, kan barna bruke bussen eller lavvoen for å varme seg, spise og ha samlingsstund med sang og lesing.

«Full rulle» har sine faste friluftsbaser i Maridalen og Solemsskogen, men drar også til andre steder for variasjonens skyld. Dette kan for eksempel være Ingjerstrand, Sognsvann eller Skullerud. Turmålene er stort sett ikke lengre unna enn fra en halv time til tre kvarters kjøring fra Lakkegården.

Denne avdelingen har nå vært i drift i ett år. Det har vært et spennende år, og barna, foreldrene og personalet er godt fornøyde. Tilbudet er under stadig utvikling, og erfaringen så langt er at det er uante muligheter i et slikt tilbud. Når man først skal drifte en friluftsavdeling i et sentrumsnært område i en by, så er dette en god måte å gjøre det på.

GAMLE OSLO

Høy aktivitet og stor slitasje på Rudolf Nilsens plass

I 1999 stod Rudolf Nilsens plass ferdig rehabilitert med midler fra handlingsprogrammet. Den gamle asfaltekeplassen var erstattet med kunstgressbane om sommeren og kunstisbane i vintersesongen. Opprustingen av området den gang var en ubetinget suksess, men slitasjen på anlegget har vært stor.

I fra tidlig om våren til sent på høsten har Hersleb og Vahl skole brukt kunstgressbanen flittig i undervisningstiden og på ettermiddager, kveldstid og i helger har uorganiserte grupper av barn, ungdom og voksne hatt stor glede av dette viktige nærmiljøanlegget.

Etter 6 års intens bruk var imidlertid tiden overmoden for en ny opprusting av parken og bydelen foreslo i 2005 å avsette nye «friske» penger fra handlingsprogrammet til utskifting av kunstgresset,

rehabilitering av ballbingen og generell opprusting i parken.

Vedlikeholdsbehovet:
Rudolf Nilsens plass bekrefter nødvendigheten av tilstrekkelig vedlikehold. Plassen har vært jevnlig ryddet av bydelens miljøpatroljer og har i liten grad vært utsatt for hærverk. Slitasjen, spesielt på kunstgresset, skyldtes høy og ønskelig aktivitet, noe som førte til sprekker og til dels farlige hull i dekket. Ballbingen var dårlig fundamentert

Asfaltplassen på Rudolf Nilsens plass i 1999

og var i ferd med å bryte sammen etter mange sammenstøt med store og små kropper.

I dag framstår Rudolf Nilsens plass i ny grønn drakt med nytt kunstgressdekke og nyoppsatt og vel fundamentert ballbinge. Forhåpentligvis blir anlegget brukt minst like mye som tidligere, hvilket vil føre til nytt behov for vedlikehold om ganske få år.

Behovet for vedlikehold er et generelt problem og Bydel Gamle Oslo har også avsatt midler til vedlikehold av utstyr og lekeapparater i bydelens barnehager og på lekeplasser for øvrig.

Rudolf Nilsens plass etter ny opprusting i 2005.

Fra bussgasje til idrettshall

Handlingsprogrammet har bidratt til nybygg av og utbedring av en rekke idrettsanlegg i Oslo indre øst. Av de største kan nevnes Jordal og Voldsløkka idrettsanlegg, Hangarn idrettshall, Caltexløkka og Bjølsenhallen. Sistnevnte har til sammen fått tildelt 9 mill. kroner fra Handlingsprogrammet.

Historikk:

Bussgarasjen på Bjølsen ble bygget rett før den 2. verdenskrig. Den var en av landets største hallbygninger med en vakker og spesiell konstruksjon. Hallens grunnflate er 45 x 75 m. Slanke betongbuer spenner 45 meter på tvers, og den største innvendige høyden er 20 meter.

Garasjen har bokstavelig talt en spennende historie. Under krigen lagret okkupasjonsmakten kamptfy og flymotorer i hallen. I 1943 sprengte Milorg alle flyene og motorene i filler, men selve hallen ble stående. Etter betydelige reparasjoner ble hallen tatt i bruk igjen til bussgarasje, og det har vært bruken helt fram til vår tid.

Studentby og breddeidrettssenter

Studentsamskipnaden og Voldstad-Gulseth ANS kjøpte hele eiendommen av kommunen. I hovedsak eier Voldstad-Gulseth ANS bussgarasjen og Studentsamskipnaden resten. På den ca. 20 dekar store oppstallingstomta rundt bussgarasjen har samskipnaden bygget ca. 1.100 studenthybler. I bussgarasjens underetasje er det etablert en parkeringskjeller for ca. 200 biler. I 1. etasje er det etablert en matvareforretning på ca. 3.000 m². og 3. etasje er utviklet til et breddeidrettssenter på ca. 5.000 m².

Kommunalt engasjement
Bystyret vedtok 20.10.2000 reguleringsplanen for Moldegata 1/Maridalsveien 209 (Bystyresak 734/2000). Følgende ble vedtatt i punkt 3 :

«Byrådet bes i samarbeid med bydelen ta initiativ overfor utbygger for å komme frem til løsninger som innebærer at hele busshallens 2. etasje kan nyttes til allmenntilgjenge formål.»

Daværende Friluftsetaten fikk oppgaven med å kontakte eierne, drøfte mulige løsninger og koordinere arbeidet med aktuelle interessenter. Eierne Gulseth og Voldstad reagerte meget positivt på henvendelsen, og begge uttrykte et ønske og håp om at det ville være mulig å komme fram til en avtale om bruk av Bjølsenhallen til idrettsformål. Friluftsetaten nedsatte så en arbeidsgruppe bestående av eierne, Bydel Sagene, Oslo idrettskrets og Oslo bedriftsidrettskrets. Arbeidsgruppen utarbeidet et program for hvilke aktiviteter det burde tilrettelegges for :

- To stk. flerbrukshaller med spilleflate (20 x 40 m) for håndball, innebandy, basketball, volleyball, badminton, klatrevegg m.fl.,
- Mindre saler for boksing, bryting, kampspor, styrketrening, bordtennis, dans, dart m.fl.,

Finansiering:

Kostnader totalt:	33,0 mill.kr.
Oslo kommune:	17,4 mill.kr.
Staten (spillemidler):	15,6 mill.kr.
Arkitekt: Telje-Torp-Aasen Arkitektkontor AS	
Entreprenør: Bunde Bygg AS	

- Fem sett omkleddingsrom m/ dusjrom og toalett,
- Inngangsparti/kafe/vaktrom,
- Nødvendige lagerrom for idrettsmateriell og tekniske rom.

Bystyret vedtok 11.06.2002 å realisere prosjektet flerbrukshall i Bjølsen bussgarasje.

Arbeidet ble påbegynt juni 2004, og Bjølsenhallen ble tatt i bruk 1.12.2004, som avtalt, av Osloidretten.

I dag har Sagene idrettsforening den daglige forvaltningen av hallen på ettermiddagen, kveldstid og i helger, men også andre idrettsforeninger bruker arealene. Bjølsenhallen er blitt en flott breddeidrettshall slik den var tiltenkt med et utall av aktiviteter til glede for store og små i lokalmiljøet og Oslo for øvrig.

Av plasshensyn er kolonner for 1997/2001, samt noen avsluttede tiltak utelatt

nr.	Tiltaksnavn	Ansvarlig instans	Tild./brukt 1997 - 2001	Tildelt/brukt 2002	Tild./brukt 2003	Tild./brukt 2004	Tild./brukt 2005	oppstart	Avslutning
1	Tiltak i grunnskolen	Utdanningsetaten	54 870 000	11 645 000	12 000 000	12 000 000	8 000 000		
a	Faglig styrking og pedagogisk bruk av IKT	Utdanningsetaten	19 184 000	4 588 000	4 290 000	4 568 000	3 540 000	1998	Videreføres
b	Tiltak for elever m. særskilt behov for oppfølg.	Utdanningsetaten	7 921 000	1 173 000	1 118 000	674 000	515 000	1998	Videreføres
c	Samarbeid skole - lokalsamfunn	Utdanningsetaten	14 312 000	2 033 000	1 259 000	1 428 000	1 289 000	1998	Videreføres
d	Bedre alternativ opplæring	Utdanningsetaten	3 104 000	869 000	1 169 000	1 883 000	1 525 000	1998	Videreføres
g	Samarbeid hjem-skole	Utdanningsetaten	3 830 000	844 000	397 000	351 000	318 000	1997	Videreføres
h	Trygge inkluderende fellesskap	Utdanningsetaten	1 936 000	1 359 000	1 986 000	1 359 000	869 000	1998	Videreføres
2	Tiltak i videregående skole	Utdanningsetaten	24 112 000	2 920 000	3 000 000	3 000 000	2 000 000		
a	Faglig styrking og pedagogisk bruk av IKT	Utdanningsetaten	1 698 000	833 000	748 000	808 000	778 000	1998	Videreføres
b	Tiltak for elever med særlige behov	Utdanningsetaten	1 235 000	260 000	84 000	63 000		1998	Videreføres
c	Miljøtiltak for elevene/samarbeid lokalsamf.	Utdanningsetaten	4 376 000	302 000	100 000	358 000	353 000	1998	Videreføres
h	Trygge inkluderende fellesskap	Utdanningsetaten	2 293 000	1 632 000	1 731 000	1 517 000	1 273 000	1997	Videreføres
3	Utredning og evaluering, styringsgruppen	Byrådsavd. VST	5 400 000	2 800 000	2 000 000	2 807 000	2 000 000	1997	2006
4	Diverse mindre oppveksttiltak	Bydel Sagene	2 500 000					1997	1998
5	Diverse mindre oppveksttiltak	Bydel Grünerløkka	2 500 000					1997	1998
6	Diverse mindre oppveksttiltak	Bydel Gamle Oslo	2 500 000					1997	1998
7	Opprusting av Bjølsen fritidshus	Bydel Sagene	1 200 000					1997	1999
8	Utvidelse av Mor Godhjertas barnehage	Bydel Sagene	4 400 000					1997	2003
9	Opprydding og renhold/vedlikehold	Bydel Sagene	3 184 000	1 100 000				1997	2002
10	Områdeplanlegging	Bydel Sagene	500 000					1997	1997
11	Utbygging av trikkehall til kulturhus	Bydel Sagene	19 000 000					1997	2002
12	Døgnkontakten	Bydel Grünerløkka	5 025 000	1 000 000	1 681 000	1 681 000	3 085 000	1997	videreføres
13	Tiltak i regi av «African youth»	Bydel Grünerløkka	393 000					1997	1997
14	Utvidelse av Hallenhagen barnehage	Bydel Grünerløkka	4 750 000					1997	2001
15	Områdeplanlegging	Bydel Grünerløkka	500 000					1997	1997
16	Grünerløkka miljøkorps/Rusken/LA 21	Bydel Grünerløkka	5 874 000	2 558 000	3 150 000	3 153 000	3 085 000	1997	Videreføres
17	Opprydding og vedlikehold/renhold	Bydel Gamle Oslo	3 582 000	1 846 000	1 180 000	967 000	500 000	1997	Videreføres
18	Områdeplanlegging	Bydel Gamle Oslo	500 000					1997	2000
19	Ombygging av Galgeberg Barnehage	Bydel Gamle Oslo	3 600 000					1997	2002
20	Rehab. Etterstadgt. 5 til barnehage	Bydel Gamle Oslo	2 000 000					1997	1999
21	Innkjøp av minibusser til Frigo	Bydel Gamle Oslo	850 000					1997	1998
22	Div. utbedring av bydelshus	Bydel Gamle Oslo	7 000					1997	1998
23	Bellevue gård/barnehage og Ola Narr	Friluftsetaten	4 700 000					1997	2003
24	Opparbeidelse av Rudolf Nilsens plass	Friluftsetaten	4 000 000					1997	1999
25	Oppgradering av Voldslokkaområdet	Friluftsetaten	8 700 000					1997	2003
26	Restaurering av Jakob kirke	Kirkelig fellesråd	14 300 000					1997	2000
27	Ombygging og opprust. Grønlandsleiret	Miljøbyen G. Oslo	4 550 000					1997	2000
28	Opprustning av Klosterparken	Friluftsetaten	3 000 000					1997	2000
29	Gjennomføring av prosjekter	Miljøbyen G. Oslo	1 000 000					1997	1999
30	Sysseting Nordic Black Teaterskole	Bydel Grünerløkka	3 063 000					1997	2000
31	Syssetingstiltak Kloden	Bydel Sagene	3 720 000	1 700 000	2 000	1 400 000		1997	2004
32	Kvalifiseringstiltak ungdom	Bydel Gamle Oslo	1 699 000	393 000	432 000	362 000	404 000	1997	Videreføres
33	Rehabilitering av Tøyenbekken 5	Kontorbedriften	16 750 000					1997	1999
34	Utgår								
35	Opprust. skolegårdene Hersleb/Vahl	Utdanningsetaten	2 000 000					1998	2000
36	Norskundervisn. for kvinner	Utdanningsetaten	6 125 000					1998	2001
37	Regionale ungdomstiltak	Bydel Sagene	7 638 000	2 300 000	2 300 000	2 300 000	1 900 000	1998	Videreføres
37	Regionale ungdomstiltak	Byd. Grünerløkka	4 000 000	800 000	828 000	899 000	723 000	1998	Videreføres
37	Regionale ungdomstiltak	Bydel Gamle Oslo	5 217 000	2 502 000	1 799 000	1 659 000	1 050 000	1998	Videreføres

nr.	Tiltaksnavn	Ansvarlig instans	Tild./brukt 1997 - 2001	Tildelt/brukt 2002	Tild./brukt 2003	Tild./brukt 2004	Tild./brukt 2005	oppstart	Avslutning
38	Gratis pedagogisk tilbud til 5-åring	Bydel Sagene	5 429 000	1 700 000	1 216 000			1998	2003
38	Gratis pedagogisk tilbud til 5-åring	Bydel Grünerløkka	8 515 000	2 000 000	1 843 000	789 000		1998	2004
39	Subsidiert og styrket skolefritidsordning	Utdanningsetaten	37 256 000	9 000 000	9 000 000	5 500 000		1998	2004
39	Subsidiert og styrket skolefritidsordning	Bydel Sagene				1 485 000	1 659 000	2004	2005
39	Subsidiert og styrket skolefritidsordning	Bydel Grünerløkka				1 542 000	1 369 000	2004	2005
39	Subsidiert og styrket skolefritidsordning	Bydel Gamle Oslo				2 473 000	2 905 000	2004	2005
40	Diverse tiltak prioritert av bydelsutv.	Bydel Sagene	40 800 000	16 300 000	19 000 000	13 000 000	10 000 000		
d	Familiegruppe	Bydel Sagene	1 284 000	470 000				1998	2002
g	Kulturtiltak for psyk utv.hemmede	Bydel Sagene	276 000	100 000	100 000	100 000	100 000	1998	Videreføres
h	Sommertilbud	Bydel Sagene	770 000	300 000	300 000	300 000	300 000	1998	Videreføres
i	Ressursbanken	Bydel Sagene	1 027 000					1998	2001
j	Foreldreveiledning	Bydel Sagene	1 304 000					1998	2001
k	Ungdom, helse, livsstil	Bydel Sagene	1 850 000	910 000	510 000	510 000	510 000	1998	Videreføres
l	Aktivitet for helse	Bydel Sagene	866 000					1998	2001
o	Styrking av tilbud til rusmiddelbrukere	Bydel Sagene	2 768 000	2 060 000	2 060 000	2 060 000	2 060 000	1998	Videreføres
q	Områdeplanlegging- boligplanlegging	Bydel Sagene	2 117 000	819 000	860 000	460 000	900 000	1998	2005
s	Div. kultursatsning (Kulturhuset Soria Moria)	Bydel Sagene	3 569 000	581 000	628 000	322 000	495 000	1998	Videreføres
t	Levekårtiltak - forslag fra beboere	Bydel Sagene	880 000					1999	2000
v	Sagene samfunnshus	Bydel Sagene	1 872 000	2 000 000	2 100 000	1 191 000	1 500 000	2000	Se 74
w	Agenda 21	Bydel Sagene	760 000	400 000	430 000	440 000	404 000	2000	Videreføres
01-a	Tilskudd til SSPS (psykiatri felles)	Bydel Sagene	150 000	150 000	150 000	150 000		2001	Videreføres
02-a	Samarb. barn/unge med universitetet i Oslo	Bydel Sagene		400 000	400 000	400 000	400 000	2002	Videreføres
02-b	Koordinator for Trikkehallen	Bydel Sagene		200 000	700 000	500 000	95 000	2002	Videreføres
02-c	Hospitprosjektet	Bydel Sagene		300 000	300 000	350 000		2002	Videreføres
02-d	Ernæringsprosjekt Kloden	Bydel Sagene		300 000	300 000	350 000		2002	Videreføres
02-e	Minibuss m.m. til friluftsvd. I barnehager	Bydel Sagene		522 000	504 000			2002	2003
02-f	Andel oppussing av hytter på Husbergøya	Bydel Sagene		200 000				2002	2002
02-g	Gatekryss Sagene Ring	Bydel Sagene		500 000	500 000			2002	2003
02-h	Investeringer Vøiensvingen barnehage	Bydel Sagene		800 000				2002	2002
03-b	Omstilling og utv. Barneverntjenesten	Bydel Sagene			2 000 000	504 000	428 000	2003	Videreføres
03-c	Egenandel nærmiljøanlegg	Bydel Sagene			17 000			2003	2003
03-d	Grønn patrulje	Bydel Sagene			1 100 000	800 000	367 000	2003	Videreføres
04-a	Miljøkonsulent	Bydel Sagene				200 000		2004	Videreføres
41	Bo- og nærmiljøtiltak + Naboskapet	Bydel Sagene	7 905 000	3 112 000	1 951 000	1 810 000	760 000	1998	Videreføres
42	Utvidelse av tilbud til rusmisbrukere	Bydel Sagene	1 138 000					1998	1999
43	Div. fysiske opprustingstiltak	Bydel Sagene	700 000					1998	1999
44	Innkjøp/drift av målestasjon	Helsevernetaten	518 000					1998	1998
45	Opprustingsplan for Grünerløkka	Pl./bygningsetaten	500 000					1998	2001
46	Kvalifisering for psykososialt yrkeshemmede	Bydel Grünerløkka	14 632	4 300 000	3 763 000			1998	2003
47	Ressursutv./kvalifisering langtidsklienter	Bydel Grünerløkka	1 106 000					1998	2000
48	Oppfølging av nærmiljøtiltak	Bydel Grünerløkka	7 446 000	2 282 000	1 530 000	2 238 000		1998	Videreføres
49	Oppfølging - trygd	Bydel Grünerløkka	1 552 000					1998	1999
50	Diverse tiltak prioritert av bydelsutv.	Bydel Grünerløkka	40 800 000	16 300 000	19 000 000	13 000 000	10 000 000		
e	Ung i sentrum		320 000				400 000		
f	Støtte til barneteater	Bydel Grünerløkka	905	235 000	150 000	150 000	150 000	1998	Videreføres
j	Gynsal Ankertorgkvartalet	Bydel Grünerløkka	873 000	300 000	439 000	419 000	278 000	1998	Videreføres
k	Forebygging av svangerskap/abort	Bydel Grünerløkka	825 000	160 000	40 000			1998	2003
n	Smittevernkontoret	Bydel Grünerløkka	1 528 000	350 000	344 000	427 000	331 000	1999	Videreføres
o	Fysioterapibasseng for barn	Bydel Grünerløkka	633 000	180 000	204 000	250 000	100 000	1998	Videreføres
p	Diverse prosjekter for funksjonshemmede	Bydel Grünerløkka	2 480 000	740 000	652 000	495 000	321 000	1998	Videreføres
q	Ungdomskontakten	Bydel Grünerløkka	4 336 000	1 300 000	1 430 000	1 445 000	754 000	1998	Videreføres

nr.	Tiltaksnavn	Ansvarlig instans	Tild./brukt 1997 - 2001	Tildelt/brukt 2002	Tild./brukt 2003	Tild./brukt 2004	Tild./brukt 2005	oppstart	Avslutning
01-a	Brukerråd for barn og unge	Bydel Grünerløkka	60 000	100 000	100 000	103 000		2001	Videreføres
01-d	Prosjektering Pr.Chr.Augusts minde	Bydel Grünerløkka	520 000	400 000				2001	2002
02-a	Grüner idrettslag	Bydel Grünerløkka		400 000	403 000	397 000	400 000	2002	Videreføres
02-b	Husbergøya	Bydel Grünerløkka		200 000	218 000			2002	Se 96
02-c	Kulturaktiviteter i barnehager	Bydel Grünerløkka		600 000	535 000	456 000	300 000	2002	Videreføres
03-b	Deichmanske filial Grünerløkka	Bydel Grünerløkka			127 000			2003	2003
03-d	Kultur- og festivalaktiviteter	Bydel Grünerløkka			353 000	100 000	250 000	2003	2005
51	Utbedring Advokat Dehlis Plass/Bjølseren	Samferdselsetaten	3 000 000					1998	2000
52	Prosjektering Markveien	Samferdselsetaten	500 000					1998	2000
53	Utvikling av Tøyenkulturpark/Caltexløkka	Friluftsetaten	2 000 000					1998	2001
54	Hangar´n idrettshall	Friluftsetaten	8 500 000					1998	2000
55	Rodeprosjektet	Bydel Gamle Oslo	5 591 000					1998	2001
56	STA-prosjektet (sosial-trygd-arbeid)	Bydel Gamle Oslo	5 422 000	1 936 000	1 925 000	1 269 000		1998	Uavklart
57	Styrking av skolehelsetjenesten	Bydel Gamle Oslo	2 097 000	587 000				1998	2002
58	Alfa-prosjektet	Bydel Gamle Oslo	4 009 000	1 433 000	1 625 000			1998	2004
59	Primær Medisinsk Verksted	Bydel Gamle Oslo	3 250 000					1998	2001
60	Diverse tiltak prioritert av bydelsutv.	Bydel Gamle Oslo	40 800 000	16 300	19 000	13 000 000	10 000 000		
a	Rusforebyggende arbeid	Bydel Gamle Oslo	2 560 000	612 000				1998	2003
b	MIKKS (tidligere SOL-SØM)	Bydel Gamle Oslo	4 300 000	1 560 000	1 671 000			1998	2004
c	Bomiljøprosjektet	Bydel Gamle Oslo	922 000					1998	2001
d	Boligkonsulenter ved sosialkontorene	Bydel Gamle Oslo	2 064 000	630 000	749 000	657 000		1998	Videreføres
e	Barnevernets uteteam	Bydel Gamle Oslo	1 854 000					1998	2001
f	Foreldre/barn-sentret	Bydel Gamle Oslo	1 937 000	740 000				1998	2002
h	Kampen barnebondegård	Bydel Gamle Oslo	240 000		790 000	1 052 000	1 030 000		Videreføres
i	Delta	Bydel Gamle Oslo	1 506 000					1998	2000
k	Frigo - gruppeaktiviteter	Bydel Gamle Oslo	2 190 000	1 051 000				1998	se 37
p	Ufordelt + tilskudd beboerorganisasjoner	Bydel Gamle Oslo	2 532 000	500 000	350 000	250 000	150 000	1998	Videreføres
01-b	Barnetilsynsordning	Bydel Gamle Oslo	363 000	396 000	494 000	426 000	269 000	2001	Videreføres
01-c	Booppfølging for vanskeligstilte	Bydel Gamle Oslo	365 000	350 000	397 000	350 000	1 171 000	2001	Videreføres
01-d	Oppsøkende ungdomsarbeid	Bydel Gamle Oslo	154 000	982 000				2001	2001
01-e	Husbergøya	Bydel Gamle Oslo	200 000	200 000	523 000	104 000	185 000	2001	Videreføres
02-a	Prosjektering Saxegården	Bydel Gamle Oslo			300 000			2002	se 113
02-b	Oppfølging av metadonklienter	Bydel Gamle Oslo		331 000	411 000	440 000	396 000	2002	2005
02-c	Utbedring av uteområder-barnehager	Bydel Gamle Oslo		300 000				2002	2002
02-d	Heimdalsgt. Ungdomssenter	Bydel Gamle Oslo		1 996 000				2002	2002
03-b	Forebyggende barne- og ungd.Arbeid	Bydel Gamle Oslo			1 361 000			2003	2003
03-c	Styrking av ungdomsarbeidet	Bydel Gamle Oslo			933 000			2003	2003
04-a	Etablering av servicetorg	Bydel Gamle Oslo				758 000	210 000	2004	2004
04-b	Gatearbeidere/utekontakter	Bydel Gamle Oslo				642 000	1 200 000	2004	2004
04-d	Tverrfaglig innsatsteam	Bydel Gamle Oslo				904 000		2004	2005
05-A	Borggataprosjektet	Bydel Gamle Oslo					400 000	2005	2005
61	Engasjementer knyttet til bomiljøarbeid	Bydel Gamle Oslo	1 064 000					1998	2001
62	Fysisk opprusting av uterom	Bydel Grünerløkka	900 000					1998	1998
63	Miljøvaktmestere i kommunale gårder	Boligbedriften	500 000					1998	2000
64	Tilskudd bomiljøtiltak i «Jensens have»	Bo. og eiendomsetaten	200 000					1998	2000
65	Opprustn.av skolegård/Grünerløkka skole	Utdanningsetaten	2 500					1999	2002
67	Opprustning av Jordal idrettsanlegg	Friluftsetaten	4 551 000					2000	2004
68	Opprustn.skolegårder (Gamlebyen/Bjølseren)	Utdanningsetaten	2 000 000					2000	2002
69	Opprust. Gåseparken, St.Halvardsgt.	Miljøbyen G. Oslo	500 000					2000	2001
70	Riverside Ungdomshus	Bydel Gamle Oslo	5 000 000	5 100 000	2 938 000	1 560 000	1 000 000	2000	

nr.	Tiltaksnavn	Ansvarlig instans	Tild./brukt 1997 - 2001	Tildelt/brukt 2002	Tild./brukt 2003	Tild./brukt 2004	Tild./brukt 2005	oppstart	Avslutning
71	Internasjonalt kultursenter og museum	IKM	200 000					2000	2000
72	Prosjekt «Snakk med framtiden»	Det åpne teater	300 000					2000	2000
73	Fortellerstunder på Vøyenvolden gård	Munn og Mæle	200 000					2000	2001
74	Sagene samfunnshus	Bydel Sagene	200 000					2001	2002
75	Utgår								
76	Koord. Handlingsprogrammet + ufordelt	Bydel Gamle Oslo	#REF!	622 00	107 000	172 000	163 000	2 001	Videreføres
77	Opprusting uteområde Vålerenga skole	Utdanningsetaten	1 900					2001	2004
78	Opprusting av uteområder ved barnehager	Bydel Sagene	2 000 000					2001	2002
79	Lysprosjektet - parker, stier m.m.	Bydel Grünerløkka	2 500 000	2 150 000	2 500 000	2 000 000		2001	2004
80	Opprusting av Mangelsgården	Bydel Grünerløkka	2 500 000	2 000 000				2001	2004
81	Rehabilitering av Galgeberg 2	Bydel Gamle Oslo	4 500 000		1 000 000			2001	2003
82	Flytting av Oslo dukketater til Trikkehallen	Oslo nye teater	1 000 000	5 000 000				2001	2002
83	Prosj.av idrettshall + utredning Sagene bad	Friluftsetaten	1 000 000					2001	2002
84	Utbedring av gatekryss Torshovg.t/Vogtsgt.	Samferdselsetaten	1 000 000					2001	2002
85	Miljøtiltak på lekeplasser	Bydel Grünerløkka		800 000	692 000			2002	2003
86	Prosjektering av ballhall Dælenenga	Friluftsetaten		500 000				2002	2003
87	Rehabilitering av Åkerbergveien barnehage	Bydel Gamle Oslo		1 950 000	1 000 000			2002	2004
88	Opprusting Tøyen skolegård	Utdanningsetaten		2 200 000				2002	2004
89	Akerselva miljøpark	Friluftsetaten		3 000 000	3 000 000	1 200 000		2002	2006
90	Bjøslen bussgarage	Friluftsetaten			3 600 000	3 400 000		2003	2004
91	Parkteatret oppussing av garderobes	Bydel Grünerløkka			2 000 000			2003	2004
92	Båt til barne- og ungdomsarbeidet	Bydel Gamle Oslo			800 000			2003	2003
93	Opprusting av Kampen skolegård	Utdanningsetaten			200 000	2 121 000		2003	2004
94	Oppgradering av Tøyengata til miljøgate	Samferdselsetaten			1 000 000	3 000 000		2003	2004
95	Gratis korttidsbarnehage	Bydel Gamle Oslo			1 300 000	4 200 000		2003	2004
96	Videreutvikling Husbergøya	Bydel Gamle Oslo				500 000		2004	2005
97	Trafikksikringstiltak	Bydel Grünerløkka				700 000		2004	2005
98	Opprusting og vedlikehold Klosterenga	Bydel Gamle Oslo					1 035 000	2005	Videreføres
99	Innkjøp buss til barnehagedrift	Bydel Gamle Oslo					1 500 000	2005	2005
100	Innkjøp minibuss til Frigo	Bydel Gamle Oslo					500 000	2005	2005
101	Utbedring og opprusting lekeplasser	Bydel Gamle Oslo					500 000	2005	Videreføres
102	Vedlikehold Rudolf Nilsens plass	Bydel Gamle Oslo					600 000	2005	Videreføres
103	Opprusting av gatetun	Bydel Grünerløkka					1 230 000	2005	Videreføres
104	Innredning av lokaler i Sandakervn. 33	Sagene					2 000 000	2005	Videreføres
105	Videreutv. av parkområder	Sagene					2 835 000	2005	Videreføres
106	Bygnings- og kulturminnevern	Sagene					1 000 000	2005	Videreføres
107	Steds- og lokaldemokratiutv. - LA 21	Sagene					2 500 000	2005	Videreføres
108	Oppgradering av Calteløkka	Kultur og idrettsetaten					3 000 000	2005	2005
109	Oppgradering av Dælenenga idr.plass	Kultur og idrettsetaten					2 500 000	2005	Videreføres
110	Baneutbygging Jordal idr.plass	Kultur og idrettsetaten					2 100 000	2005	Videreføres

Aktuelle publikasjoner

- Barstad, Anders, Eli Havnen, Torbjørn Skardhamar, Kjetil Sørli (2006): Levekår og flyttemønstre i Oslo indre øst . Rapport 2006/15, Statistisk sentralbyrå
- Bettum, Øystein (2005): Egevaluering av tiltak 39 «Styrking og subsidiering av skolefritidsordningene» i Bydel Gamle Oslo. Evalueringsrapport Gamle Oslo.
- Bettum, Øystein (2004): Egevaluering av satsing på bolig og bomiljøtiltak 1997 - 2003 i Bydel Gamle Oslo. Evalueringsrapport Gamle Oslo.
- Bilgic, Sükrü (2000): Integreering. Fra teori til praksis. Kulturbro forlag AS, Oslo
- Bliksrud, Magnus J. (2005): Faglig styrking og pedagogisk bruk av IKT. Evaluering av arbeidet innenfor tiltaksområde A: Faglig styrking og pedagogisk bruk av IKT i Handlingsprogram Oslo indre øst. Oppdragsgruppen Pedagogisk forskningsinstitutt 2005
- Boligbedriften: Boligbedriftens bomiljøprosjekt Del 1.
- Boligvirkemiddeletaten: Seminarrapport fra boligseminar – Handlingsprogram Oslo indre øst.
- Bruaas, Aasa: Mødreundervisning med barnepass. Grünerløkka skole skoleåret 1998-1999.
- Bydel Sagene-Torshov: Boligsosialt arbeid i praksis – Erfaringsrapport fra nærmiljøprosjektet.
- Bydel Sagene-Torshov: Vitalisering av Sagene Torg og Fornyelsesprogram for Iladalen.
- Fyhn, Anders (2000): Evaluering av aktiviteter i grunnskolen under Handlingsprogram Oslo indre øst. Fafo-rapport 330.
- Gamlebyen skole: Handlingsprogram for Oslo Indre Øst 1999.
- Germundson, Odd Erik: Du er verdifull – flerkulturell pedagogikk i praksis.
- Hagen, Bjørn (2005): Egevaluering av tiltaket «Subsidiering og styrking av skolefritidsordningene» 1999 - 2004 i Bydel Sagene. Handlingsprogram Oslo indre øst. Evalueringsrapport Bydel Sagene.
- Holm, Arne og Susanne Søholt (2005): Bolig, bomiljøetsatsning og levekår. Evaluering - Handlingsprogram Oslo indre øst. Byggforsk, Prosjektrapport 388
- Kampen skole: Leksehjelpen på Kampen skole 1997-98, erfaringer og ideer.
- Larsen, Wenche og Kamil Z. Özerk: Mestringsbilder i grunnskolen. Delrapport fra Pedagogisk-psykologisk tjeneste.
- Ruud, Marit Ekne (2002): Kantinprosjektet på Kloden. Evaluering av et opplæringstiltak i bydel Sagene-Torshov. Byggforskrapport 324.
- Sipe, Nancy (2000): Tiltak for eldre ungdom i 2000. Handlingsprogram for Oslo indre øst.
- Smedal, Gustav og Skaranger, Tone: Gråsoner, ivaretaking og prekvalifisering. Evaluering av seks kvalifiseringstiltak innenfor Handlingsprogram for Oslo indre øst. Byggforskrapport 304/2001.
- Statskonsult (2004): Oppfølging av Handlingsprogram Oslo indre øst. Opplysninger om måloppnåelse. Statskonsult notat.
- Stovner, Ole Jørgen og Bente Vindedal (2003): Evaluering av miljøarbeid i ungdoms- og videregående skoler i Oslo indre øst. Miljøarbeid i skolene 1997-2002; Tiltaksområde H Trygge og inkluderende fellesskap i Handlingsprogram Oslo indre øst. AIM. Research Based Consulting.
- Unstad, Marit: Boligsosialt arbeid, Evaluering av fire prosjekter i Oslo indre øst. Byggforskrapport 282.
- Urstad, Hermund (2004): Tiltak knyttet til bolig og boforhold. Handlingsprogram Oslo indre øst. Egevalueringsrapport utarbeidet av Bydel Grünerløkka i samarbeid med Byggforsk. Bydel Grünerløkka 2004.
- Vindedal, Bente, AIM 2002: Evaluering av Riverside. Et tiltak innen handlingsprogram Oslo indre øst. AIM Research Based Consulting.
- Vista utredning (2001): Levekårsmessige og økonomiske konsekvenser av boligutvikling i Oslo indre øst. Rapport 21. mai 2001.08.02.
- Woll, Katrine Mausest (2004): Boligsosialt arbeid i Bydel Sagene 1997-2003. Handlingsprogram Oslo indre øst. Egevalueringsrapport Bydel Sagene.
- Øverås, Siv: "Mer Frigo". Evaluering av Friluftssentret i Gamle Oslo. Fafo-notat 2002:4
- Øverås, Siv: STA-prosjektet i bydel Gamle Oslo. Evaluering av tverrfaglig samarbeid om langtids sosialklienter. Fafo-notat 2001:2

SENTRALE AKTØRER, HENVENDELSER OM HANDLINGSPROGRAMMET — www.prosjekt-indreoslo.oslo.kommune.no

Instans	Adresse	Kontaktperson	Telefon	e-post
Styringsgruppens sekretariat: Byrådsavdelingen for velferd og sosiale tjenester	Rådhuset, 0037 Oslo	Steinar Daler,	23 46 11 46	steinar.daler@radhuset.oslo.kommune.no
		Marit Elise Aune	23 46 11 45	marit-elise.aune@radhuset.oslo.kommune.no
		Kjersti Varang	23 46 14 17	kjersti.varang@radhuset.oslo.kommune.no
Bydel Sagene	Thorvald Meyersgate 7, postboks 4200 Torshov. 0401 Oslo	Erling Baardsen	23 47 40 46	erling.baardsen@bsa.oslo.kommune.no
Bydel Grünerløkka	Markveien 57, postboks 2128 Grünerløkka. 0505 Oslo	Øystein Rydland	23 42 31 23	oystein.rydland@bga.oslo.kommune.no
Bydel Gamle Oslo	Platousgt. 16 Postboks 9406 Grønland. 0135 Oslo	Øystein Bettum	23 43 10 65	oystein.bettum@bgo.oslo.kommune.no
Utdanningsetaten	Strømsveien 102, 0663 Oslo	Gro Sommerfeldt Karlsen	23 46 70 57	gro.karlsen@ude.oslo.kommune.no
Friluftsetaten	Sommerrogata 1, Postboks 1443, Vika. 0115 Oslo	Reidun Stubbe	23 42 68 87	reidun.stubbe@fri.oslo.kommune.no

